

Lovgennemgang – Faunakriminalitet

Indhold

---

1. Indledning og afgrænsning	4
2. De juridiske rammer	5
2.1. International og national regulering.....	5
2.2. Habitatdirektivet	6
2.2.1. Bevaring af naturtyper og levesteder for dyr.....	6
2.2.2. Beskyttelse af arter	6
2.2.3. EU's habitatvejledning	8
2.3. Fuglebeskyttelsesdirektivet.....	8
2.4. CITES-konventionen og EU's forordning om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed.....	9
2.5. Miljøstrafferetsdirektivet og EU-Kommissionens forslag til direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljø	9
2.6. Jagt og vildtforvaltningsloven	10
2.6.1. Lovens formål	10
2.6.2. Beskyttelse af vildtlevende pattedyr og fugle.....	11
2.6.3. Strafbestemmelser.....	11
2.6.4. Fratagelse af jagttegn	12
2.7. Naturbeskyttelsesloven	12
2.7.1. Lovens formål.....	12
2.7.2. Beskyttelse af visse pattedyr, krybdyr, padder, fisk, insekter og bløddyr, der er naturligt hjemmehørende i Danmark	13
2.7.3. Strafbestemmelser	13
2.8. Miljøskadeloven.....	13
2.9. Artsfredningsbekendtgørelsen	14
2.9.1. Fredning af fugle, redetræer, mv.	14
2.9.2. Fredning af bilag IV-arter	15
2.9.3. Fredning af øvrige dyrearter	16
2.9.4. Indfangning, handel og transport af vildt	16
2.9.5. Strafbestemmelser.....	16
2.10. Habitatbekendtgørelsen	17
2.11. Vildtskadebekendtgørelsen.....	18
2.11.1. Strafbestemmelser	19
2.12. CITES-bekendtgørelsen.....	19
2.12.1. Strafbestemmelser	19
3. Miljøstyrelsen og Naturstyrelsens indsatser.....	21
3.1. Rovfugle taskforce.....	21

3.2.	Tiltag til beskyttelse af ulve.....	21
3.3.	Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen.....	22
3.3.1.	Forebyggelse.....	22
3.3.2.	Tilsyn.....	22
3.3.3.	Efterforskning.....	23
3.3.4.	Håndhævelse	23
4.	Erfaringer fra udlandet	24
4.1.	Erfaringer fra europæiske lande	24
4.1.1.	Norge.....	24
4.1.2.	Sverige	25
4.1.3.	Finland	26
4.1.4.	Tyskland	27
4.1.5.	Holland.....	28
4.1.6.	Sammenligning på tværs af europæiske lande.....	28
5.	Sager vedrørende faunakriminalitet.....	30
5.1.	Omfanget af og årsager til faunakriminalitet	30
5.2.	Retspraksis vedrørende faunakriminalitet i Danmark.....	31
5.2.1.	Dansk retspraksis i hovedtræk	31
5.2.2.	Drab på ulve.....	32
6.	Løsningsmuligheder	35
6.1.	Introduktion.....	35
6.1.1.	Vildtforvaltningsrådets forslag	35
6.2.	Højere strafferamme for faunakriminalitet	36
6.3.	Øget udnyttelse af den eksisterende strafferamme for faunakriminalitet	37
6.4.	Frakendelse af jagttegn	38
6.5.	Standardiserede bødestørrelser	39
6.6.	Frakendelse af retten til at udsætte fugle.....	40
6.7.	Myndighedernes kontrolbesøg og samarbejde	41
6.8.	Overvågning af dyrearter og deres yngle- og rasteområder.....	42
6.9.	Fælles kampagner vedrørende faunakriminalitet	43
6.10.	Fredning af flere arter og jagtfri områder	44
6.11.	Lovforenkling.....	45
7.	Opsummering af løsningsmuligheder	47
	Højere strafferamme for faunakriminalitet:.....	47
	Øget udnyttelse af den eksisterende strafferamme for faunakriminalitet:	47
	Frakendelse af jagttegn:.....	47
	Standardiserede bødestørrelser:.....	47
	Frakendelse af retten til at udsætte fugle:	47
	Myndighedernes kontrolbesøg og samarbejde:	47
	Overvågning af dyrearter og deres yngle- og rasteområder:	47
	Fælles kampagner vedrørende faunakriminalitet:.....	47
	Fredning af flere arter og jagtfri områder:.....	47
	Lovforenkling:	47

1. Indledning og afgrænsning

Det følger af kommissoriet for lovgennemgangen, at lovgennemgangen bl.a. skal indeholde:

”1. Gennemgang af de dele af lovgivningen, der inden for en kortere tids-horisont kan udmøntes i konkrete forslag, der bl.a. kan imødegå begrænsninger ift. At fremme biodiversitet og naturinteresser, herunder fokus på tiltag der kan imødegå negative incitament. (...)

Gennemgangen skal have fokus på følgende emner: (...)

c) Faunakriminalitet. Gennemgang af de nuværende rammer for faunakriminalitet. En række nyere sager viser, at natur- og faunakriminalitet sker i mindre befærdede områder og derfor kun sjældent bliver opdaget og opklaret. Derudover er der ikke praksis for, at den gældende strafferamme på 2 år udnyttes, når domstolene afsiger domme i straffesager om faunakriminalitet. Gennemgangen vil have til formål at afdække bl.a. motivation, placering/hændelsessteder, strafudmåling og benyttelsen af muligheden for at frakende jagttegn, rammerne for efterforskning, tilsyn mv. På baggrund af fornævnte analyse udarbejdes forslag til egnede og effektive tiltag ift. at imødegå faunakriminalitet”

Det foretages på den baggrund en gennemgang af lovgivningen, der regulerer faunakriminalitet i det følgende.

”Faunakriminalitet” er som begreb ikke defineret i dansk lovgivning. I denne rapport defineres faunakriminalitet som overtrædelser af de regler, der på forskellig vis beskytter fauna (dyrearter), herunder beskyttelsen af arternes liv og legeme samt deres yngle- og rasteområder. Det omfatter eksempelvis:

- Jagt på vildt, der ikke er fastsagt jagttid for
- Jagt på vildt uden for jagttid og jagt der udøves på måder, der er i strid med lovgivningen
- Ulovlige handlinger begået imod fredede dyrearter
- Overtrædelse af reglerne om beskyttelse af yngle- og rasteområder.

Rapporten behandler ikke beslægtede emner såsom florakriminalitet, som vedrører beskyttede/fredede plantearter, og naturkriminalitet, som vedrører bl.a. beskyttede naturområder/naturtyper såsom § 3-arealer, fredede naturområder m.v., samt forstyrrelse eller ødelæggelse af økosystemer, eksempelvis ved udsætning af invasive arter.

Rapporten er derudover afgrænset af, at den alene vedrører Miljøministeriets område. Det betyder, at eksempelvis ulovligt fiskeri eller ulovlig udsætning af fisk ikke er omfattet af rapportens undersøgelse, da det hører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2. De juridiske rammer

2.1. International og national regulering

Faunakriminalitet er reguleret i en række EU-direktiver. Det gælder blandt andet fuglebeskyttelsesdirektivet (direktiv 2009/147/EF), habitatdirektivet (direktiv 92/43/EØF) og miljøansvarsdirektivet (direktiv 2004/35/EF). I direktiverne er det bl.a. fastsat, hvilke arter, der skal beskyttes, og hvilke handlinger, som skal være ulovlige med henblik på sikring af natur- og miljøinteresser. Direktiverne indeholder dog ikke bestemmelser vedrørende strafferammer, da EU i medfør af EU's traktater som udgangspunkt ikke har kompetencen til at lovgive på dette område.

I medfør af miljøstrafferetsdirektivet (direktiv 2008/99/EF) er EU's medlemsstater forpligtet til at fastsætte strafferetlige foranstaltninger for at sikre en mere effektiv miljøbeskyttelse. Direktivet forholder sig dog ikke til, hvilken strafferamme eller bødestørrelse, som skal fastsættes. Anderledes har EU-Kommissionen i deres forslag til direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljø (COM(2021) 851 final) forslået specifikke straffe for forskellige typer af kriminalitet på miljøområdet.

Direktivernes regler om faunakriminalitet er implementeret i dansk ret i forskellige love og bekendtgørelser – der gælder særligt jagt- og vildtforvaltningsloven, naturbeskyttelsesloven, artsfredningsbekendtgørelsen, habitatbekendtgørelsen, jagttidsbekendtgørelsen og vildtskadebekendtgørelsen. Derudover beskyttes fredede arters habitater gennem anden natur- og miljølovgivning.

Faunakriminalitet er desuden reguleret internationalt i konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES-konventionen). I EU er CITES-konventionen brugt som grundlag til at gennemføre et lignende regelsæt for handel med udryddelsestruede arter i en række forordninger. Dette forhold er reguleret i dansk ret i bekendtgørelsen om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handel hermed (CITES-bekendtgørelsen).

Derudover har Danmark tiltrådt en række internationale miljø- og naturkonventioner, som periodisk beskæftiger sig med faunakriminalitet. Eksempelvis Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (Bonn-konventionen), der i 2021 vedtog *Rome Strategic Plan 2020-2030*, som fokuserer på at udrydde ulovlig drab, fangst og handel med vilde fugle i Europa og Middelhavsområdet. Disse behandles dog ikke nærmere, da de ikke er direkte relevante for den retlige regulering af faunakriminalitet i Danmark.

Den europæiske og internationale regulering gennemgås i afsnit 2.2-2.5 nedenfor, hvorefter den danske regulering gennemgås i afsnit 2.6-2.12, således at tilsyn og efterforskning dog gennemgås særskilt i kapitel 3.

2.2. Habitatdirektivet

Direktivet om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter¹ (herefter habitatdirektivet) er et af EU's centrale naturbeskyttelsesdirektiver. Overordnet set har direktivet to fokusområder, hvilket dels er beskyttelse af naturtyper og levesteder for arter, som bl.a. fastsætter rammerne for Natura 2000-områder, og dels beskyttelse af specifikke dyre- og plantearter, oftest omtalt som bilag IV-arterne. Direktivet er i dansk ret gennemført i bl.a. jagt- og vildtforvaltningsloven og naturbeskyttelsesloven.

Formålet med direktivet er, at bidrage til at sikre den biologiske diversitet ved at bevare naturtyperne samt de vilde dyr og planter inden for medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse, jf. artikel 2(1).

2.2.1. Bevaring af naturtyper og levesteder for dyr

Habitatdirektivet forpligter medlemsstaterne til at oprette et sammenhængende økologisk net af særlige bevaringsområder, som normalt omtales som Natura 2000-områder. Disse lokaliteter skal omfatte naturtyper, som er nævnet i direktivets bilag I, og levesteder for de arter, som er nævnt i direktivets bilag II, jf. artikel 3(1).

Bilag I dækker over en lang række naturtyper, bl.a. kystklitter langs Nordsø- og Østersøkysterne og forskellige typer af skov. Bilag II indeholder et bredt udvalg af dyre- og plantearter af fællesskabsbetydning, såsom flagermusarter, arter fra mårfamilien, sneglearter og vandrankeplanten

Overordnet set er medlemsstaterne forpligtet til at iværksætte bevaringsforanstaltninger for områderne, såsom forvaltningsplaner for det pågældende områder. I Danmark er Miljøstyrelsen ansvarlige for Natura 2000-forvaltningsplanerne. Hvis der i forbindelse med planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for en Natura 2000-lokalitets forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes deres virkning på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Udgangspunktet er, at planer eller projekter ikke kan tillades, hvis påvirkningen vurderes som værende negativ, jf. artikel 6(3).

2.2.2. Beskyttelse af arter

Medlemsstaterne er forpligtet til at sikre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, som er nævnt i bilag IV, litra a. Denne beskyttelsesordning skal bl.a. forbyde alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen, forsætlig forstyrrelse, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer, forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen og beskadigelse eller ødelæggelse af yngle og rasteområder. Desuden skal medlemsstaterne forbyde opbevaring, transport eller salg af eller bytte med og udbud til salg eller bytte af enheder af på-

---

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. Senest ændret ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013.

gældende arter, som er indsamlet i naturen, jf. artikel 12(1) og (2). Udgangspunktet er således et totalforbud mod drab eller forstyrrelse af pågældende arter.

Ydermere er det i direktivet specificeret, at der ved indfangning eller drab på vilde dyrearter, som er anført i bilag V, litra a, og ved anvendelse af undtagelsesartikel vedrørende forbuddet mod indsamling, indfangning eller drab efter artikel 12, er forbud mod en række indfangning- og drabsmetoder samt indfangning eller drab fra specifikke transportmidler, hvis de medfører at bestande af en art forsvinder eller udsættes for alvorlige forstyrrelser. Begge dele er anført i bilag VI, litra b, jf. artikel 15. Arter, som alene fremgår af bilag V, må således godt jages eller reguleres, dog med begrænsning i forhold til de jagt og fangstmetoderne, der er anført i bilag VI, litra b.

Bilag IV, litra a, dækker over en lang række arter, både hvirveldyr og hvirvelløse dyr, heriblandt ulve, stor vandsalamander og småflagremus. De arter, som er anført i bilag II genfindes i bilag IV, medmindre det eksplicit er anført, at de ikke er omfattet af bilaget. Bilag IV, litra b, dækker ligeledes også de planter, som er anført i bilag II, samt en række yderligere arter. Bilag V, litra a, indeholder også en række dyr, som er anført i bilag II. Derudover er der yderligere arter anført, såsom snehare og alpestenbuk.

Bilag VI, litra a, forbyder indsamling, indfangning eller drab via ikke-selektive midler, der lokalt kan medføre, at bestanden af en art forsvinder eller udsættes for alvorlig forstyrrelsen. For jagt på pattedyr gælder det bl.a. brugen af levende lokkedyr, som er blinde eller lemlæstede, sprængstoffer og halv- eller helautomatiske våben, hvis magasin kan rumme mere end to patroner. For jagt på fisk er det ulovligt at bruge sprængstof eller gift. Bilag VI, litra b, lister flyvemaskiner og motorkøretøjer i bevægelse som forbudte transportformer til pågældende indsamling, indfangning eller drab.

Beskyttelsen efter artikel 12, 13 og 15 kan fraviges, hvis der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og det ikke hindrer opretholdelse af pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde. Dette kan bl.a. være for at beskytte vilde dyr og planter, at forhindre alvorlig skade på afgrøder, besætning, skove og af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Direktivet giver mulighed for at ændre bilagene for at tilpasse dem til den "tekniske og videnskabelige udvikling", jf. artikel 19. Dette dækker dog ikke over at det er muligt at ændre de arter, som er anført på bilagene efter denne procedure. En ændring af de anførte arter vil kræve en ændring af direktivet efter den almindelige lovgivningsprocedure i EU.

2.2.3. EU's habitatvejledning

EU har udgivet en vejledning til habitatdirektivet², som på baggrund af retspraksis kvalificerer indholdet af beskyttelsen af bilag IV-arter i artikel 12 og kravene til at bruge undtagelserne i artikel 16. Vejledningen er ikke retligt bindende, men den giver dog et kvalificeret overblik over hvordan at retspraksis fra EU-domstolen kan tolkes på natur- og miljøområdet.

Store dele af vejledningen fokuserer på, hvilke minimumskrav der er til korrekt implementering af EU's naturdirektiver i de nationale retssystemer. Det er dog ikke lovgennemgangens formål at undersøge hvorvidt at EU's natur- og miljølovgivning er korrekt implementeret i dansk ret, hvorfor at implementeringsspørgsmålet ikke undersøges nærmere.

Vejledningen anfører dog meget centralt, at en korrekt implementering af habitatdirektivets artikel 12 ikke alene kræver en sammenhængende retlig ramme, men at der også anvendes konkrete foranstaltninger til at håndhæve disse bestemmelser. Imens at dette afsnit har fokuseret på den retlige ramme, så vil afsnit 3 undersøge hvordan at Miljø- og Naturstyrelsen håndhæver direktivets beskyttelseskrav.

2.3. Fuglebeskyttelsesdirektivet

Direktivet om beskyttelse af vilde fugle³ (herefter fuglebeskyttelsesdirektivet) omhandler bevarelse, forvaltning og regulering af alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes områder i Europa, hvor traktaten finder anvendelse, jf. artikel 1. Direktivet gælder både for fuglene, deres æg, reder og levesteder. Direktivet er i dansk ret gennemført i bl.a. jagt- og vildtforvaltningsloven og naturbeskyttelsesloven.

Medlemsstaterne er efter fuglebeskyttelsesdirektivet forpligtede til at oprette beskyttede områder, med henblik på at beskytte, opretholde og genskabe biotoper og levesteder. Disse omtales normalt som fuglebeskyttelsesområder, og de varetages i Danmark af Miljøstyrelsen.

For de arter, som er anført i direktivets bilag I, skal der træffes særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder for at sikre, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. I den forbindelse skal der bl.a. tages hensyn til arter, som trues af udslettelse, og arter, som er sjældne på grund af ringe bestand eller begrænset lokal udbredelse, jf. artikel 4. I Danmark dækker bilag I-arterne over bl.a. bramgæs, kongeørn og hjejlen.

Det er som udgangspunkt forbudt at dræbe, indfange, ødelægge eller beskadige reder og æg, at indsamle æg, at forsætligt foretage væsentlige forstyrrelser eller at være i besiddelse af arter, som det ikke er tilladt at jage og indfange for alle de fugle, som er omfattet af direktivets artikel 1,

---

² Europa-Kommissionen, Vejledning om streng beskyttelse af dyrearter af fællesskabsbetydning i henhold til habitatdirektivet, C(2021) 7301 final, d. 12.10.2021

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiver 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (kodificeret udgave). Senest ændret ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13 maj 2013.

jf. artikel 5. Desuden er det som udgangspunkt forbudt at sælge, transport eller besidde pågældende fugle med henblik på salg, jf. artikel 6. Således er alle vilde fugle, som er naturligt forekommende i EU, som udgangspunkt underlagt en streng beskyttelsesordning.

Beskyttelsen kan dog begrænses i medfør af artikel 7 og 9 i fuglebeskyttelsesdirektivet. Artikel 7 indeholder en undtagelse med hensyn til de arter, som er nævnt i bilag II, som kan jages under hensyn til bestandens størrelse samt dens geografiske udbredelse og formeringsevne inden for EU's område som en helhed. Det gælder bl.a. en række arter af egentlige andefugle. Efter artikel 9 kan medlemsstaterne fravige beskyttelsen i artikel 5-8, hvis der ikke findes nogen anden tilfredsstillende løsning. Det kan bl.a. være af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed, sikkerheden for luftfarten og for at beskytte flora og fauna.

2.4. CITES-konventionen og EU's forordning om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed

Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter⁴ (herefter CITES-konventionen), også kaldet Washington-konventionen, trådte i kraft d. 1. juli 1975, og har været gældende i Danmark siden 24. oktober 1977. Konventionen regulerer den internationale handel med udryddelsestruede dyr og planter, som føjes til forskellige lister under konventionen afhængigt af, hvor truede arterne hver især er. Handel med disse arter er enten forbudt eller skal foregå under overvågning af arternes bestandsudvikling. Konventionens formål er at opbygge et kontrolsystem for handel med visse arter, hvor det kræves autorisation at importere, eksportere og reeksportere forskellige arter samt produkter lavet af pågældende arter. Dette omfatter eksempelvis elefanter, koraller og næsehorn. De arter og produkter heraf, som konventionen omfatter, skal have tilknyttede dokumenter, som bevis for at de overholder konventionens regler for handel. Konventionen oplister desuden arter, som ikke må indgå i handel.

I EU er CITES-konventionen brugt som grundlag til at gennemføre et lignende regelsæt for kontrol med handel med udryddelsestruede arter. Det er bl.a. sket med Rådets forordning (EF) 338/97 af 9. december 1996, Kommissionens forordning (EF) 865/2006 af 4. maj 2006, Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 792/2012 af 23. august 2012 og Kommissionens forordning (EU) 2021/2280 af 16. december 2021. EU-lovgivningen bygger på CITES-konventionens bestemmelser, men den er i visse tilfælde også mere vidtgående, da den bl.a. kræver kontrol med visse indenlandske transaktioner, og dens lister over omfattede dyre- og plantearter er ligeledes mere vidtgående end CITES-konventionens.

2.5. Miljøstrafferetsdirektivet og EU-Kommissionens forslag til direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljø

Miljøstrafferetsdirektivet (direktiv 2008/99/EF) af 19. november 2008 er gennemført i dansk ret på Miljøministeriets område i bl.a. miljøbeskyttel-

---

⁴ Convention on international trade in endangered species of wild fauna and flora, 993 U.N.T.S. 243, 1973

sesloven, havmiljøloven og naturbeskyttelsesloven. Da direktivet ikke beskæftiger sig direkte med faunakriminalitet, og der på nuværende tidspunkt er gang i forhandlinger om et nyt direktiv, som skal erstatte miljøstraffedirektivet, så gennemgås det kun kort nedenfor.

Af miljøstrafferetsdirektivet fremgår det, at medlemsstaterne i medfør af artikel 3 er forpligtet til bl.a. at forbyde drab på, destruktion, besiddelse eller indfangning/-samling af beskyttede vilde dyre- eller plantearter. Beskyttelse i direktivet er identisk med den, som fremgår af bl.a. habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Miljøstraffedirektivet går dog videre, da det også forpligter medlemsstater til at sikre at tilskyndelse og medvirken til de handlinger, som nævnes i artikel 3, udgør en strafbar handling, jf. direktivets artikel 4.

EU-Kommissionen har fremsat forslag til et nyt direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet (COM(2021) 851 final), som erstatter miljøstrafferetsdirektivet. Forslaget til direktivet blev fremsat d. 15. december 2021 og er på nuværende tidspunkt stadig under behandling i EU-systemet. Regeringens foreløbige generelle holdning er, at den deler ønsket om at styrke bekæmpelse af miljøkriminalitet i medlemsstaterne og derfor umiddelbart er positivt indstillet over for forslaget.⁵

Da direktivforslaget på nuværende tidspunkt fortsat bliver forhandlet af Justitsministeriet, vil det nærmere indhold ikke blive gennemgået. På nuværende tidspunkt indeholder direktivforslaget dog minimumsstraffe og -bøder for overtrædelser af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Det skal bemærkes, at direktivforslaget for at kunne fastsætte strafbemmelser er udstedt med hjemmel i TFEU artikel 83, stk. 2, som er omfattet af Danmarks retsforbehold. Såfremt direktivforslaget bliver vedtaget, vil det således ikke finde direkte anvendelse i Danmark.

2.6. Jagt og vildtforvaltningsloven

Jagt og vildtforvaltningsloven⁶ (herefter JVL) gennemfører dele af henholdsvis fuglebeskyttelsesdirektivet, habitatdirektivet og miljøansvarsdirektivet.

2.6.1. Lovens formål

Formålet med JVL er at sikre arts- og individrige vildtbestande og skabe grundlag for en bæredygtig forvaltning heraf ved bl.a. at:

- Beskytte vildt, som er pattedyr og fugle, der er naturligt forekommende i den danske natur, særligt i yngletiden,
- sikre kvantitet og kvalitet af vildtets levesteder, og

---

⁵ Grund- og nærhedsnotat - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF, Justitsministeriet, 21. februar 2022

⁶ Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning, LBK nr 265 af 21/3/2019

- regulere jagten således, at den sker efter økologiske og etiske principper og under varetagelse af hensynet til beskyttelse af vildtet, især beskyttelse af sjældne og truede arter.

”Vildt” defineres i JVL § 2, stk. 1, som:

- Pattedyr og fugle, herunder trækfugle, som er naturligt forekommende i den danske natur, og
- pattedyr og fugle, som er udsat eller er undsluppet menneskelig varetægt, og som har etableret vildtlevende, reproducerende bestande i naturen, medmindre de traditionelt betragtes som husdyr.

”Jagt” defineres i JVL § 2, stk. 2, som handlinger, der med egnet middel har til formål at efterstræbe vildt, uanset om der i forbindelse med jagten fanges eller nedlægges vildt.

2.6.2. Beskyttelse af vildtlevende pattedyr og fugle

Udgangspunktet er, at der kun må drives jagt på vildt, der er fastsat jagttid for, og kun inden for den jagttid, som der er fastsat for pågældende art, jf. JVL § 3, stk. 1. Jagttiderne fremgår af jagttidsbekendtgørelsen, og der gælder jagttider for bl.a. en række hovdyr, rovdyr, fugle, invasive arter m.v. Det betyder, at vildt, der ikke er fastsat jagttid for, ikke må jages. Der gælder dog visse undtagelser for fx vildt, der er omfattet af vildtskadebekendtgørelsen, jf. nærmere herom nedenfor.

Desuden må yngle- eller rasteområder for de pattedyr, der er nævnt i bilag 1 - det gælder bl.a. en række småflagremus og gnavere - ikke ødelægges eller beskadiges, og fugles reder må ikke forsætligt ødelægges, beskadiges eller fjernes og æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges, jf. JVL § 6 a. Disse arter må ligeledes ikke forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden, jf. JVL § 7.

Miljøministeren kan, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 6 a, stk. 1, og § 7 hvis det er nødvendigt for at beskytte mennesker, menneskers sundhed eller flora og fauna, jf. JVL § 46, stk. 2.

2.6.3. Strafbestemmelser

Miljøministeren er ansvarlig for at påse, at loven og reglerne, der udstedes i medfør af loven, overholdes. Derudover er Miljøstyrelsen ansvarlig for at foranledige ulovlige forhold lovliggjort, medmindre det er af underordnet betydning, jf. bekendtgørelse om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsens⁷ § 28, stk.1, nr. 15

Der gælder følgende straffebestemmelser for overtrædelse af JVL:

JVL § 54, stk. 1: Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, så straffes med bøde den der:

---

⁷ BEK nr 1514 af 25/06/2021

- Overtræder bl.a. § 3, stk.1 (jagt på vildt uden for jagttid), § 6 a (beskadigelse m.v. af yngle- og rasteområder for visse pattedyr og fugle), og § 7 (forstyrrelse af visse pattedyr og fugle)
- modtager eller skaffer sig selv eller andre del i en vinding, der er erhvervet ved forsætlig overtrædelse af bl.a. § 3, stk. 1 (jagt på vildt uden for jagttid), eller
- ved hjælp til transport, partering, afhændelse eller på lignende måde medvirker til at sikre en anden udbyttet af en forsætlig overtrædelse af bl.a. § 3, stk. 1 (jagt på vildt uden for jagttid).

Efter JVL § 54, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt betydelig skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, stk. 1, eller fremkaldt fare derfor, eller hvis der er opnået eller er tilsigtet økonomisk fordel på den pågældende eller andre.

2.6.4. Fratagelse af jagttegn

Det følger videre af JVL § 55, stk. 1, at der ved dom for overtrædelse af reglerne i § 54, stk. 1 og 3, kan ske frakendelse af retten til at have eller erhverve jagttegn. Dette kan ske, hvis de begåede forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke fremtidigt vil udøve jagt på forsvarlige måder. Det samme gælder ved dom for forsætligt under jagt at have forvoldt skade på anden person eller fare herfor, samt ved dom for forsætligt dyrplageri efter dyreværnslovgivningen.

En frakendelse af retten til jagttegn kan ske på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre, jf. JVL § 55, stk. 2. Ved frakendelse indtil videre kan sagen indbringes for domstole efter 5 år efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3. Pågældende bestemmelse i straffeloven omhandler prøvelse i forbindelse med udelukkelse for at udøve erhverv, hvilket er relevant hvis jagttegnet bruges som led i erhvervsudøvelse, eksempelvis som professionel jæger. Justitsministeren kan i særlige tilfælde give tilladelse til at indbringe sagen for domstolene før perioden på 5 år er udløbet.

2.7. Naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelsesloven⁸ (herefter NBL) indeholder bestemmelser, som gennemfører dele af henholdsvis fuglebeskyttelsesdirektivet, habitatdirektivet og miljøansvarsdirektivet.

2.7.1. Lovens formål

Formålet med naturbeskyttelsesloven er at værne om landets natur og miljø, for derved at sikre, at samfundsudviklingen sker på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelse af dyre- og plantelivet, jf. lovens § 1. Af stk. 2, nr. 1, fremgår det desuden, at loven særligt tilsigter at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr.

---

⁸ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr 1986 af 27/10/2021

2.7.2. Beskyttelse af visse pattedyr, krybdyr, padder, fisk, insekter og bløddyr, der er naturligt hjemmehørende i Danmark

NBL's kapitel 5, § 29 a, indeholder en beskyttelse af en række pattedyr, krybdyr, padder, fisk, insekter og bløddyr, der er naturligt hjemmehørende i Danmark. NBL § 29 a omfatter de dyrearter, der fremgår af lovens bilag 3, hvilket er de dyrearter nævnt i habitatdirektivets bilag iv, som er naturligt hjemmehørende i Danmark. Dvs. de såkaldte bilag iv-arter, der er naturligt hjemmehørende i Danmark.

Det fremgår af NBL § 29 a, stk.1, at disse arter ikke forsætligt må forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier for de omfattede dyrearter. Derudover følger det af § 29 a, stk. 2, at yngle- eller rasteområder for de pågældende arter ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af NBL § 65, stk. 3, fremgår, at miljøministeren kan dispensere fra forbuddet i § 29 a, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ. Dette må dog ikke være til hinder for opretholdelsen af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde. Dispensationen skal have til formål at sikre eksempelvis beskyttelse af vilde dyr og planter og bevare naturtyperne eller at forhindre alvorlig skade, navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand eller andre former for ejendom.

2.7.3. Strafbestemmelser

Miljøministeren er ansvarlig for at påse overholdelsen af reglerne i kapitel 5, jf. § 73, stk. 2. Denne opgave er uddelegeret til Miljøstyrelsen, hvilket betyder at de har ansvaret for at bl.a. sikre håndhævelse af lovens regler, herunder § 29 a, jf. bekendtgørelse om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsens § 22, stk.1, nr. 37

Overtrædelse af § 29 a straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, jf. NBL § 89, stk. 1, nr. 1. Straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens §§ 1 og 2, eller fremkaldt fare derfor, eller der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, jf. § 89, stk. 2.

Det bemærkes, at imens JVL's strafbemmelser kræver, at der er "voldt betydelig skade", så kræver NBL, at der er "voldt skade". Tilsvarende er den maksimale strafferamme i de to love henholdsvis 2 og 1 år. Miljøministeriet er ikke bekendt med årsagen til straffebestemmelsernes forskellige udformning.

2.8. Miljøskadeloven

Miljøskadeloven⁹ (herefter MSL) indeholder bestemmelser vedrørende miljøskader eller overhængende fare for miljøskader, samt forpligtelsen til at forebygge og afhjælpe skaden eller faren.

---

⁹ Bekendtgørelse af lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, LBK nr 482 af 25/04/2022

Miljøskadeloven beskæftiger sig ikke direkte med faunakriminalitet, da miljøskader generelt vedrører skader på vand og jord, som dog kan påvirke dyrearter. Det fremgår dog af lovens § 23, at Miljøministeren skal påbyde den ansvarlige at afhjælpe en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper. Den, der undlader at efterkomme afgørelser efter loven, kan straffes med bøde, jf. § 57, stk. 1. Ved forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse kan straffen stige til fængsel indtil 2 år, hvis der er voldt skade på naturen eller miljøet eller fremkaldt overhængende fare derfor eller der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, jf. § 57, stk. 2.

2.9. Artsfredningsbekendtgørelsen

Artsfredningsbekendtgørelsen¹⁰ (herefter AFB) er udstedt med hjemmel i henholdsvis jagt og vildtforvaltningsloven og naturbeskyttelsesloven.¹¹ Bekendtgørelsen indeholder desuden bestemmelser, som gennemfører dele af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

I henhold til bekendtgørelsens § 1, stk. 1, omfatter den de fuglearter, som i vild tilstand har naturlige ophold på medlemsstaternes område i EU. Derudover omfatter den de pattedyr, krybdyr, fisk, padder og hvirvelløse dyr, som fremgår af bilag 1 i AFB, ligesom den omfatter de igler og snegle, som fremgår af bilag 3. De dyrearter, som er omfattet af bekendtgørelsen, er fredet gennem de forbud, som er fastsat i bekendtgørelsens kapitel 2-4. Desuden indeholder bekendtgørelsens kapitel 6 bestemmelser for vildt, som ikke er fredet efter kapitel 2-4.

Bekendtgørelsen omfatter ikke dyr, som er landbrugsmæssigt opdrættet, og dyr, som er opdrættet i fangenskab, og som er afkom af dyr, der er lovligt erhvervet, jf. AFB § 2.

2.9.1. Fredning af fugle, redetræer, mv.

Kapitel 2 i bekendtgørelsen omhandler fredning af fugle, redetræer, mv., som er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. For fugle, som er omfattet af § 1, stk. 1, er der forbud mod forsætligt at dræbe eller indfange dem, uanset hvilken metode der anvendes, og at være i besiddelse af levende fugle. Forbuddet gælder ikke for fuglearter, som det er tilladt at jage eller indfange i henhold til jagt og vildtforvaltningsloven, eller som kan reguleres efter reglerne i bekendtgørelse om vildtskader, jf. AFB § 4, stk. 2.

For fuglene omfattet af AFB § 1, stk. 1, er der desuden forbud mod handel, transport med henblik på handel, opbevaring med henblik på handel, udbud til salg, konservering eller udstilling, jf. AFB § 5, stk. 1. Det gælder dog ikke de fugle, som er anført i lovens bilag 4, som er en liste over fugle, der lovligt kan handles inden for og uden for Danmarks grænser, i overensstemmelse med fuglebeskyttelsesdirektivets bilag III, A og B, jf.

---

¹⁰ Bekendtgørelse 2021-03-25 nr. 521 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt

¹¹ Udstedt i medfør af § 30, stk. 1, § 70, stk. 1 og 2, § 71, stk. 2, § 78, stk. 6, og § 89, stk. 3, i naturbeskyttelsesloven og § 6, stk. 1 og 7, § 6 a, stk. 3, § 49, stk. 1 og 3, § 52, stk. 2, og § 54, stk. 3, i jagt og vildtforvaltningsloven

AFB § 5, stk. 3. Det kræver dog at fuglene er lovligt dræbt, indfanget eller på anden måde lovligt erhvervet.

Derudover indeholder bekendtgørelsen bestemmelser for, hvornår rede-træer må fældes. Disse bestemmelser dækker bl.a. over kolonirugende fugle, rovfugle og ugler, særligt ørne, sort stork og rød glente, huletræer og træer med spættehuller samt digesvalere, jf. AFB § 6, stk. 1-5. Bekendtgørelsens § 7 forbyder desuden import af levende fugle, som er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 1, fra lande uden for EU, medmindre importøren kan dokumentere, at de er opdrættet i fangenskab. Fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 1 dækker over alle de fugle, som er naturligt forekommende blandt medlemsstaternes territorier.

Miljøstyrelsen kan dispenseres fra bestemmelserne i § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1, hvis der ikke kan findes et tilfredsstillende alternativ, for at imødegå eksempelvis fare for mennesker eller menneskers sundhed eller imødegå risiko for luftfartssikkerheden, jf. AFB § 9, stk. 1, nr. 1 og 3.

2.9.2. Fredning af bilag IV-arter

For vildtlevende dyr, som er naturligt forekommende i dansk natur og er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, eksempelvis birkemus, odder og snog, er der forbud mod alle former for forsætlig indfangning eller drab og forsætlig ødelæggelse af eller indsamling af æg i naturen, jf. AFB § 10, stk. 1. Disse fredede vildtlevende dyr fremgår af bekendtgørelsens bilag 1.

For dyr og planter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV eller omfattet af Bern-konventionens¹² liste II over strengt beskyttede arter af dyr og planter, eksempelvis ulv, marsvin og rovfugle, er der forbud mod at opbevare, transportere, handle eller bytte, udbyde til salg eller bytte, overdrage, konservere eller udstille enheder, som er indsamlet i naturen, jf. AFB § 11, stk. 1.

Miljøstyrelsen kan dispensere fra beskyttelsen i §§ 10 og 11, hvis der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og dispensationen ikke hindrer opretholdelsen af pågældende arts bevaringsstatus, jf. AFB § 12, stk. 1. Det kan bl.a. ske af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige tilsyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, for at forhindre alvorlig skade på eksempelvis afgrøder, eller for at beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne, jf. AFB § 12, stk. 1, nr. 1-3.

I henhold til bekendtgørelsen er det desuden muligt at søge tilskud hos Miljøstyrelsen til sikring af levesteder, herunder raste- og ynglesteder, for de dyre- og plantearter, som i bekendtgørelsens bilag 1-3 er markeret som opført på habitatbekendtgørelsens bilag IV, jf. AFB § 13.

---

¹² Konvention om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder af 19. september 1979. Trådt i kraft i Danmark d. 1. januar 1983.

2.9.3. Fredning af øvrige dyrearter

Det er forbudt at forsætligt dræbe eller indfange de dyr, som er nævnt i bekendtgørelsens bilag 1, men som ikke er markeret med understregning, uanset hvilken metode der anvendes, jf. AFB § 14, stk. 1. Det omfatter eksempelvis hugorm, snog, lille vandsalamander og en række sommerfuglearter.

Ifølge bekendtgørelsens § 14 er det desuden forbudt at fjerne eller beskadige vildtvoksende planter ved deres voksested, hvis de er anført i bilag 2 uden understregning, jf. stk. 2, at i erhvervsmæssigt øjemed indsamle igler og snegle nævnt i bilag 3 uden for områder, hvor de opformeres kunstigt, jf. stk. 3, samt at indrette udendørs lysfælder, som dræber insekter ved fangst, jf. stk. 4. Det er desuden forbud mod handel, overdragelse, opbevaring, konservering, transport og udstilling af enheder samlet i naturen af dyr, som er opfattet af § 14, stk. 1 og 3, jf. AFB § 15, stk. 1.

Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra forbuddene i § 14, stk. 1-4, og § 15, jf. AFB § 19. Derudover regulerer §§ 16-18 begrænset indsamling uden dispensation, hvor bl.a. børneinstitutioner i begrænset omfang kan indsamle stålorm, skovfirben, m.m.

2.9.4. Indfangning, handel og transport af vildt

Det følger desuden af bekendtgørelsens § 26, stk. 1, at det er forbudt i naturen at indfange vildt, der er omfattet af bekendtgørelsens § 25. Dette omfatter vildt, for hvilke der er fastsat jagttid for i jagt og vildtforvaltningsloven, og vildt, som er omfattet af bekendtgørelse om vildtskader, bortset fra muldvarpe, studs mus og ægte mus, dog ikke brandmus, jf. AFB § 25, stk. 1, nr. 1-2. Miljøstyrelsen kan dispensere fra forbuddet mod indfangning af pågældende dyr, jf. AFB § 26, stk. 2

Handel med og transport af pattedyr omfattet af § 25 er tilladt under forudsætning af, at de er lovligt nedlagt eller ombragt, jf. AFB § 27, stk. 1. Handel med og forsendelse af levende vildt omfattet af § 25, kan kun ske efter tilladelse fra Miljøstyrelsen, jf. AFB § 27, stk. 2.

2.9.5. Strafbestemmelser

Den, der overtræder bestemmelserne i bl.a. § 4, stk. 1, § 5, stk. 1, § 6, § 7, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., § 10, § 10, stk. 1, § 14, § 15, § 26 og § 27 kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, jf. AFB § 34, stk. 1. Straffen kan stige til fængsel indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis overtrædelsen har forvoldt betydeligt skade på de interesser, som naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 1 og 2, eller jagt og vildtforvaltningslovens § 1, stk. 1, tilsigter at beskytte, eller fremkaldt fare derfor, eller hvis der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelse, jf. AFB § 34, stk. 3, nr. 1-2.

Naturstyrelsen påser overholdelse af bekendtgørelsen, herunder at forbud og påbud efterkommes. Miljøstyrelsen er ansvarlige for at foranledige ulovlige forhold lovliggjort, jf. AFB § 32, stk. 1-3.

2.10. Habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹³ er udstedt med hjemmel i en række love, bl.a. naturbeskyttelsesloven og jagt- og vildtforvaltningsloven.¹⁴ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, som gennemfører dele af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Bekendtgørelsen fastsætter bindende forskrifter for myndigheders planlægning og administration for at sikre at forbuddet mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for dyrearter og plantearter i forhold til habitatdirektivets artikel 12 og 13 efterkommes, jf. bekendtgørelsens § 2. Bekendtgørelsen indeholder en række bilag, som bl.a. indeholder en fortegnelse over internationale naturbeskyttelsesområder, såsom Natura 2000-områderne habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

Af bekendtgørelsen fremgår det, at før der kan træffes afgørelse i de tilfælde, som er nævnt i bekendtgørelsen § 7, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer eller projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter, som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning. Hvis myndighederne vurderer at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering under hensyntagen til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Skades områdets integritet, kan godkendelse, tilladelse eller dispensation til det ansøgte som udgangspunkt ikke meddeles, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2. § 7 indeholder en række eksempler på afgørelser, såsom ophævelse af fredskovspligt, fravigelse af naturbeskyttelsesloven og forskellige typer af byggerier. Derudover indeholder bekendtgørelsens § 8 også en række projekter, hvor § 6 er gældende.

Myndighederne kan fravige kravene i § 6, stk. 2, 2. pkt., vedrørende kravet om at områdets integritet ikke må skades, hvis der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1. For Natura 2000-områder, som indeholder prioriterede naturtyper eller dyre- eller plantearter kan fravigelsen dog kun ske ved bydende nødvendige hensyn til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller hvis EU-Kommissionen har udtalt andre bydende nødvendigheder i forhold til andre samfundsinteresser, jf. § 9, stk. 2. Fravigelsen efter stk. 1 kræver desuden at der træffes alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre sammenhængen i Natura 2000-området, jf. § 9, stk. 3.

For arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, er der særlige regler. Der kan som udgangspunkt ikke gives tilladelse, dispensation eller godkendelse, hvis det ansøgte projekt enten kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for en dyreart i dens naturlige udbredelsesområde, eller hvis der ødelægges plantearter omfattet af bilag IV, i alle

---

¹³ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr 2091 af 12/11/2021

¹⁴ Naturbeskyttelseslovens § 71, stk. 2 og 4, og jagt- og vildtforvaltningslovens § 52, stk. 4.

deres livsstadier, jf. bekendtgørelsens § 10. Beskyttelsen i § 10 kan dog fraviges, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ og hvis fravigelsen ikke hindrer, at den pågældende bestands bevaringsstatus opretholdes i dens naturlige udbredelsesområde. Fravigelsen kan dog kun ske, hvor det ansøgte har til formål bl.a. at beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyper eller at det sker af hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 3.

2.11. Vildtskadebekendtgørelsen

Vildtskadebekendtgørelsen¹⁵ (herefter VSB) er udstedt med hjemmel i jagt og vildtforvaltningsloven¹⁶. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, som gennemfører dele af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Formålet med bekendtgørelsen er at fastsætte regler for regulering af vildt, både med og uden forudgående tilladelse. Regulering forstås i bekendtgørelsen som nedlæggelse og ombringelse af vildt, hvilket skal foregå under overholdelse af reglerne om jagt i jagt- og vildtforvaltningsloven og i de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af loven, medmindre andet fremgår af bekendtgørelsen, jf. VSB § 1.

Vildt kan reguleres, uanset bestemmelserne om jagttider, hvis der ikke findes en anden tilfredsstillende løsning, og hvis en eller flere af betingelserne i VSB § 2, stk. 1, er opfyldt, hvilket bl.a. omfatter at imødegå fare for mennesker og menneskers sundhed, at hindre omfattende skader på afgrøder og husdyr, herunder vildtopdræt, skove, fiskeopdræt eller fiskeri- og andre vandområder eller for at forhindre alvorlig skade på ejendom.

Bekendtgørelsens kapitel 2 vedrører regulering uden forudgående tilladelse, og kapitel 3 vedrører regulering, der kræver forudgående tilladelse. Regulering efter både kapitel 2 og 3 kræver at betingelserne i VSB § 2 er opfyldt.

Kapitel 2 indeholder bestemmelser, som i nærmere grad bestemmer reguleringen af en række arter, herunder hjortevildt, hare, husmår, ilder, ræv, vildkanin, vildsvin og særlige arter, såsom visse undslupne pelsdyr, herunder mink, og fugle og pattedyr på bilag 1 til den til enhver tid gældende kommissionsforordning (EU) 2016/1141 af 13. juli 2016 om invasive ikkehjemmehørende arter, jf. VSB §§ 3-9.

Regulering efter kapitel 3 kræver forudgående tilladelse fra Naturstyrelsen. Tilladelsen kan vedrøre fysiske lokaliteter som flyvepladser og gartnerier samt omfatte arterne råge, canadagås, skarv, sølvmåge, husskade og krage, ringdue, gæs, hjortevildt, vildkanin, spættet sæl, ræv og visse undslupne pelsdyr, jf. §§ 10-25.

---

¹⁵ Bekendtgørelse om vildtskader, BEK nr 1006 af 14/06/2020

¹⁶ Jagt og vildtforvaltningslovens § 37, stk. 1 og 3, § 49, stk. 3, § 52 c, stk. 1, 2 og 4, og § 54, stk. 3.

Derudover kan Naturstyrelsen under iagttagelse af fravigelsesbestemmelserne i habitatdirektivets artikel 16 og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 9, give tilladelse til regulering ud over det i kapitel 2 og 3 anførte, når særlige grunde taler herfor, jf. VSB § 26, stk. 1. Dette kræver, at VSB § 2, stk. 1 og 2, er opfyldt, jf. VSB § 26, stk. 2.

2.11.1. Strafbestemmelser

Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, så straffes med bøde den, der overtræder bestemmelserne der er anført i § 39, stk. 1, nr. 1, og den, som foretager regulering i strid med kapitel 2 eller overtræder tilladelser til regulering meddelt efter kapitel 3 og 4, jf. § 39, stk. 1, nr. 2 og 3. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt betydelig skade på de interesser, som loven tilsigter at beskyttes, jf. lovens § 1, stk. 1, eller fremkaldt fare derfor, eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, jf. VSB § 39, stk. 2.

2.12. CITES-bekendtgørelsen

Bekendtgørelse om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handel hermed (Washingtonkonventionen/CITES)¹⁷ (herefter CITES-bekendtgørelsen) er gennemført med hjemmel i naturbeskyttelseslovens bestemmelser om kontrol med handel med vilde dyre- og plantearter.¹⁸

Bekendtgørelsen omfatter handel med vilde dyr og planter, som er omfattet af Rådets forordning 338/97/EF af 9. december 1996 med senere ændringer, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 1. Ansvar for tilladelser og certifikater er delt op mellem Miljøstyrelsen og Landbrugsstyrelsen, hvor Miljøstyrelsen er ansvarlige for dyr og ikkelevende planter og plantedele, mens Landbrugsstyrelsen er ansvarlige for levende planter og plantedele, jf. §§ 2 og 3. Levende dyr, der er omfattet af forordningen, kan indføres i Danmark ved grænsetoldstedet ved Københavns Lufthavn, jf. § 4, stk. 1, mens udførsel kan ske ved alle grænsetoldsteder, medmindre Miljøstyrelsen har bestemt andet, jf. § 4, stk. 2. Både indførsel og udførsel af dele og produkter af dyr og ikkelevende planter, der er omfattet af forordningen, kan ske ved alle danske grænsetoldsteder, jf. § 6.

Henholdsvis Miljøstyrelsen og Landbrugsstyrelsen er ansvarlige for kontrol med de CITES-dokumenter, som skal forelægges ved grænsetoldstedet, jf. § 8.

2.12.1. Strafbestemmelser

Overtrædelse af bekendtgørelsen straffes som udgangspunkt med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, jf. § 12. Overtrædelser kan eksempelvis være overtrædelse af § 4, ved afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortielse af oplysninger for at opnå CITES-dokumenter og forfalskning af CITES-dokumenter, jf. § 12,

---

¹⁷ BEK nr. 1285 af 14/06/2021

¹⁸ Naturbeskyttelseslovens § 30, stk. 1, § 70, § 70 a, stk. 1 og 2, § 71, stk. 3, § 72, § 73, stk. 3, § 78, stk. 6, og § 89, stk. 3.

stk. 1. Straffen kan stige til fængsel indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og overtrædelsen volder skade eller risikerer at volde skade på de interesser, som søges beskyttet i naturbeskyttelseslovens § 1, eller der er opnået økonomisk gevinst ved overtrædelsen, jf. § 12, stk. 2.

3. Miljøstyrelsen og Naturstyrelsens indsatser

Miljøministeren er ansvarlig for at påse overholdelse af reglerne i naturbeskyttelseslovens §§ 8 og 9 om klitfredning, § 15 om strandbeskyttelseslinjen, kapitel 5 om beskyttelse af plante- og dyrearter m.v. og kapitel 8 a om nationalparker, jf. lovens § 73, stk. 2, og at påse at reglerne i jagt- og vildtforvaltningsloven overholdes, jf. lovens § 47, stk. 1.

Kontrol med reglerne om beskyttelse af plante- og dyrearter efter naturbeskyttelsesloven er uddelegeret til Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen. Naturstyrelsen er ansvarlig for at påse overholdelsen af reglerne i jagt- og vildtforvaltningsloven, hvor Miljøstyrelsen er ansvarlig for at foranledige ulovlige forhold lovliggjort.

Kommunerne varetager desuden en del af miljøbeskyttelsen i Danmark gennem deres forvaltning af § 3-områder. Dette gennemgås dog ikke nærmere i denne rapport.

3.1. Rovfugle taskforce

Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen indgår sammen med Fødevarestyrelsens Veterinærrejseshold og DTU Veterinærinstitut i en taskforce, som samarbejder om håndtering af fund af forgiftede rovfugle i Danmark. Taskforcen blev nedsat i foråret 2017.

Formålet med taskforcen er at afsløre og retsforfølge personer, der ulovligt indfører, opbevarer eller udlægger giftstoffer/pesticider til bekæmpelse af rovfugle og eventuelt andre dyr. Arbejdet foregår ved bl.a. at udføre stikprøvekontroller på udsætningspladser som et led i anden kontrol, ligesom at der foretages målrettede kontroller hos fjervildtopdrættere og -udsættere i områder, hvor der er fundet døde rovfugle. Formålet herved er at sikre beviser og oplysninger til brug for politianmeldelser, samt at samarbejde om retsforfølgelse af personer, der overtræder reglerne på både fødevarer-, miljø- og naturstyrelsernes områder. Desuden skal en effektiv kontrol afskrække en fremtidigt ulovlig anvendelse af farlige gifte.

3.2. Tiltag til beskyttelse af ulve

Ulven er anført som bilag iv-art i habitatdirektivet og er derfor beskyttet imod indfangning, forsætlig forstyrrelse og drab. Der har været et dokumenteret eksempel på drab på en ulv i Danmark, ligesom forskere vurderer, at en stor del af de ulve, som forsvinder fra dansk natur, har været udsat for ulovlig efterstræbelse.¹⁹ Dette bliver gennemgået nærmere i afsnit 5.

Miljøstyrelsen arbejder løbende med forvaltningstiltag, som skal medvirke til beskyttelse af ulven. Det omfatter bl.a. et øget fokus på dialog og information om ulv, siden at den genindvandrede til Danmark i 2012.

---

¹⁹ Tiltag mod ulovlig efterstræbelse af ulv, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 18. januar 2021

Desuden bliver der givet tilskud til etablering af ulvesikrede hegn, hvilket skal dække materialeomkostninger og udgifter til etablering af hegnene inden for de områder, som Miljøstyrelsen har udpeget som ulvezoner. Derudover gives der også erstatning for husdyr, som skades eller nedlægges af ulve. Det er en undtagelse til den normale praksis, hvor der ikke gives tilskud til at afværge vildtskader fra andre dyr eller erstatning for dyr, der er dræbt af andre vildtlevende dyr.

Derudover er der etableret en overvågningsindsats, som skal kortlægge ulvens færden for at indsamle viden, der kan bruges til forvaltning af ulven. Denne indsats varetages af Naturhistorisk Museum i Aarhus og DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet. Her bidrager Naturstyrelsen desuden med rådgivning via deres ulvekonsulenter. Der har tilsvarende også været forsøg med GPS-mærkning af ulve, hvilket både kan hjælpe med kortlægningen af ulves færden og kan fungere som en beskyttelse af ulven. I december 2022 lykkedes det at påsætte et GPS-halsbånd på en ulv. Naturstyrelsen og kommunerne har derudover i forbindelse med ynglende ulve truffet afgørelse om afspærring af områder for offentlig færden, for at sikre ulven og dens hvalpe samt dens yngle- og rasteområder i yngleperioden.

3.3. Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen

I det følgende gennemgås først styrelsernes indsats i forhold til forebyggelse af faunakriminalitet, herefter tilsyn, efterfulgt af efterforskning og til sidst håndhævelse.

3.3.1. Forebyggelse

Miljøstyrelsens primære rolle i forhold til faunakriminalitet er at vejlede om reglerne på området, hvormed formålet er at undgå faunakriminalitet. Igennem arbejdet med at vejlede om reglerne tilstræber Miljøstyrelsen at skabe forståelse for og påskønnelse af beskyttede arter.

Tilsvarende har Naturstyrelsens vildtkonsulenter en rolle i forhold til at rådgive borgere generelt, særligt på jagt- og vildtforvaltningsområdet, eksempelvis jægere og jagtmiljøer.

3.3.2. Tilsyn

Det er Naturstyrelsen, som fører tilsyn med overholdelse af jagt- og vildtforvaltningsloven og regler, der er udstedt med hjemmel i loven. Tilsynene omfatter bl.a. overholdelse af tilladelser, der er udstedt efter vildtskadebekendtgørelsen, og udsætning af vildt. Naturstyrelsen kan herefter gøre Miljøstyrelsen opmærksom på eventuelle ulovlige forhold, hvorefter Miljøstyrelsen skal foranledige det ulovlige forhold lovliggjort.

Tilsynet med overholdelse af naturbeskyttelsesloven varetages som udgangspunkt af kommunerne. Miljøministeren kan dog bestemme, at tilsynet på konkrete områder varetages af en anden myndighed – det gælder eksempelvis for artsfredningsbekendtgørelsen, som Naturstyrelsen fører tilsynet med overholdelsen af, imens Miljøstyrelsen er ansvarlig for at foranledige ulovlige forhold lovliggjort, medmindre forholdet er af underordnet betydning.

Miljøstyrelsen kan - hvor der er grundlag for det - udstede påbud eller foretage politianmeldelse. Det kan både ske i tilfælde, hvor der er konstateret en lovovertrædelse, og i tilfælde, hvor det ud fra konkrete oplysninger vurderes, at der er risiko for, at der kan ske en overtrædelse i den nærmeste fremtid, eksempelvis en planlagt ulovlig jagt. Naturstyrelsen kan ligeledes foretage politianmeldelser, hvis der er tale om en klar overtrædelse af lovgivningen.

3.3.3. Efterforskning

Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen har modsat Politiet ikke hjemmel til at foretage normale efterforskningskridt såsom afhøringer, ransagninger eller beslaglæggelser. Styrelsernes har ligesom andre myndigheder således ikke hjemmel til at foretage efterforskning i et andet omfang end det, som private borgere har mulighed for. En nærmere efterforskning af potentiel faunakriminalitet vil således afvente en efterforskning fra politiet.

Styrelserne kan, hvis der er tvivlsomt grundlag for en politianmeldelse, anmode politiet om efterforskning, hvis der er mistanke om ulovlige forhold. Politiets videre efterforskning af disse forhold er dog begrænset af ressourcehensyn, eksempelvis ved sager, hvor bevismaterialet er begrænset.

3.3.4. Håndhævelse

Som udgangspunkt er det Miljøstyrelsen, som indgiver politianmeldelser i sager, som vedrører faunakriminalitet, afhængigt af, hvilken lovgivning, som forholdet hører under, men Naturstyrelsen indgiver også politianmeldelser i tilfælde, hvor et ulovligt forhold ikke kan lovliggøres efter jagt- og vildtforvaltningslovens § 47, stk. 3, eksempelvis jagt på ikke-jagtbare arter. Der kan indgives politianmeldelse ved konstatering af ulovlige forhold eller ved manglende efterlevelse af et påbud. I den forbindelse bidrager styrelsen til oplysning af sagen og kan stille deres viden til rådighed i forbindelse med en eventuel efterforskning.

Miljøstyrelsen kan som håndhævelsesmyndighed efter jagt- og vildtforvaltningsloven anvende en række håndhævelsesmidler for at lovliggøre et ulovligt forhold. Det kan eksempelvis være et påbud om at standse en ulovlig handling eller ved at lovliggøre et ulovligt forhold ved eksempelvis at give tilladelse eller dispensation. Ved manglende overholdelse af et påbud vil sagen blive anmeldt til politiet.

4. Erfaringer fra udlandet

4.1. Erfaringer fra europæiske lande

I forbindelse med arbejdet med lovgennemgangen anmodede Miljøministeriet i efteråret 2021 de danske ambassader i Norge, Sverige, Finland, Tyskland og Holland om information om, hvilke erfaringer de respektive lande har med faunakriminalitet. Indholdet i de følgende punkter er således baseret på oplysningerne modtaget fra ambassaderne, medmindre andet er angivet.

Med undtagelse af Norge, har de nedenstående lande det til fælles, at de implementerer de samme EU naturdirektiver som Danmark. På trods af det, kan de nationale regler dog være svære at sammenligne på tværs af landene, dels da deres lovgivning kan være opbygget på forskellige måder, dels kan de have forskellig administrativ praksis, og dels kan deres databaser kategorisere faunakriminalitet forskelligt, hvilket gør det svært at sammenligne data om faunakriminalitet landene imellem.

Nedenstående gennemgang skal således læses som et udpluk af lovgivning, praksis og erfaringer fra andre lande, og kan derfor ikke sammenlignes direkte med Danmark eller indbyrdes.

4.1.1. Norge

Begrebet 'faunakriminalitet' er i norsk ret ikke defineret, men omfatter i vid forstand ulovlig jagt på vildtlevende dyr og brud på reglerne om jagtudøvelse. I Norge er lovgivningen vedrørende faunakriminalitet primært bundet op på Naturmangfoldloven (biodiversitetsloven). Udgangspunktet for retshåndhævelse efter loven er, at den dels skal virke præventiv, og dels at der ved lovbrud skal reageres med straf, inddragelse af eventuelt udbytte og tab af jagttegn.

Strafferammen i loven blev i 2019 hævet fra tre til fem år ved grove overtrædelser. Ifølge det norske Miljødirektoratet er der et igangværende arbejde med at undersøge, hvorvidt strafferammen skal hæves yderligere. I 2021 trådte der desuden nye regler i kraft, som giver hjemmel til at myndighederne kan udstede administrative bøder for mindre overtrædelser af biodiversitetsloven, hvilket skal fungere som et alternativ til politianmeldelse. Desuden hjemler den norske straffelovs § 240 seks års fængsel ved alvorlig naturkriminalitet.

I den norske viltforskrift er der regler om pleje af dødt vildt og godkendelse af præparater, som indeholder en liste over arter, som er registreringspligtige, og som udgangspunkt er den norske myndigheds Viltfondets ejendom. Ejendomsretten til vildtet kan overføres til andre efter ansøgning.

Ligesom i andre lande er Norge også udfordret af, at faunakriminalitet er svær at afdække, og at opdagelsesrisikoen og opklaringsprocenten derfor er lav. Af den grund anmeldes alle forhold vedrørende faunakriminalitet til politiet, uanset om det vurderes at sagerne kan opklares eller ej, for at

få et nogenlunde retvisende billede af antallet af potentielle overtrædelser. Ifølge tal fra de norske politi blev der i perioden 1. januar 2010 til 1. juli 2021 anmeldt 16 forhold vedrørende ulovlig brug af gift, 618 forhold vedrørende ulovlig jagt på bl.a. elge og hjortedyr og 158 forhold vedrørende jagt uden for jagttid.

Der er desuden etableret overvågningsprogrammer for enkelte sårbare arter, hvor formålet er at sikre god viden om arten, herunder bestandens størrelse, udbredelse og udvikling. Det vurderes af de norske myndigheder, at tilstedeværelsen af forskere og opsynspersonale har en præventiv effekt på faunakriminalitet. Konservatorer er dog ikke forpligtet til at melde mistanke om ulovlig nedlæggelse på pågældende arter til hverken myndigheder eller politiet.

Bødestørrelsen for faunakriminalitet i Norge er ikke oplyst, men Miljøministeriet har modtaget en liste over en række domme inden for området fra Norges højesteret, langmannsretten (landsretten) og tingretten (byretten). Det er ikke muligt at give en fuldstændig gennemgang af norsk retspraksis, så derfor vil enkelte sager blive fremhævet i det følgende.

Højesteret pålagde ved dom i sagen HR-2016-1857-A fire personer straf for forsøg på ulovlig jagt på ulv, imens en femte blev frifundet for medvirken til forsøg på ulovlig jagt. De fire personer blev idømt mellem et år og fire måneders fængsel, imens alle fire mistede retten til at bedrive jagt i tre år. Fængselsstraffen var ubetinget, da jagten var planlagt, godt organiseret og foregik i yngletiden. I en anden højesteretssag, HR-2016-1253-A, blev en person idømt betinget fængsel i 21 dage, en bøde på 25.000 norske kr., tab af jagtretten i fem år og han fik inddraget to våben for at have skudt et rådyr uden for jagttid. Her var det en skærpende omstændighed, at det var sket i et bebygget område.

I landsretten blev en person i sagen LG-20124-49847 idømt 45 dages betinget fængsel samt konfiskation for ulovligt at have indsamlet to havørneæg fra en rede og efterfølgende ulovligt at have opbevaret dem. Landsretten fandt i sagen LG-2014-14232-2, at det var ulovligt at fælde et træ, hvor de tiltalte var bevidste om, at der var en ørnerede i. Landsretten idømte den ene af de medvirkende 21 dages betinget fængsel og en bøde på 18.000 norske kr., imens den anden tiltalte blev idømt en bøde på 15.000 norske kr.

I Norge blev der i 1989 etableret en central enhed for efterforskning og påtale af økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet under navnet Økokrim. Enheden beskæftiger knap 200 ansatte. Inden for naturområdet beskæftiger de sig med forurening, fiskeri, dyrevelfærd og natur- og faunakriminalitet. Økokrim fungerer som et supplement til politikredsenes arbejde med økonomisk og miljømæssig kriminalitet, og fokuserer derfor kun på større sager. I 2020 rejste enheden selv 28 sager, imens den i 105 sager gav bistand til andre myndigheders arbejde.

4.1.2. Sverige

I Sverige blev Riksenheten för miljö och arbetsmiljömål (REMA) oprettet i 2009 som en enhed under anklagemyndigheden. Den består af cirka 20 anklagere, som er fordelt på fem steder i landet. Enheden er ansvarlig for

bl.a. at foretage indledende efterforskning vedrørende sager om artsbeskyttelse og alvorlige jagtforbrydelser vedrørende bl.a. ulve, bjørne og ørne.

Anklagere fra REMA bidrager bl.a. til andre myndigheders arbejde vedrørende faunakriminalitet ved at stille deres viden til rådighed ved bl.a. at undervise i træningsforløb, at undervise betjente og ved at afholde konferencer vedrørende ulovlig jagt på store rovdyr samt ulovlig handel med truede dyr.

Den svenske kystvagt fik i 2019 hjemmel til at foretage indledende efterforskningsskridt i tilfælde af mulige overtrædelser af jagt- og fiskerilovgivningen. Kystvagten beskæftiger sig primært med lovovertrædelser på havet, og kan bede om assistance fra politiet ved sager, som omhandler mulige overtrædelser på land og vice-versa. Myndigheden indgår også i kontrolsager vedrørende fiskeri.

Det danske Justitsministerium modtog i 2017 en oversigt fra Udenrigsministeriet²⁰, hvoraf det fremgår, at der i Sverige er en strafferamme på mellem seks måneder og fire år for *groft jaktbrott*, hvilket bl.a. omfatter jagt på truet eller sjældent vildt. Strafferammen gælder også ved dyrplageri af pågældende arter. På daværende tidspunkt var udgangspunktet seks måneders fængsel ved ulovligt drab på en ulv, imens der er eksempler på en strafudmåling på to år ved skærpende omstændigheder.

De svenske myndigheder har derudover særligt fokus på CITES-konventionen og kontrol af handel med vilde dyr og planter. Her er bl.a. de svenske toldmyndigheder trænet i sager vedrørende ulovlig handel, ligesom at det er et fokus for den svenske kystvagt. Jordbruksverket (landbrugsstyrelsen) har ligeledes fokus på at sikre ordentlig kontrol med handlen med vilde dyr og planter.

I perioden 2010-2020 blev der i Sverige ført 679 sager vedrørende illegal jagt, 1735 sager vedrørende illegalt fiskeri, 528 sager vedrørende forbrydelser relateret til beskyttede arter og 46 sager vedrørende ulovlig jagt på rovdyr. Af disse var 1674 straffesager, 1219 påbudssager og 40 sager vedrørte virksomhedsforbrydelser. Nogle af sagerne omfatter flere typer af forbrydelser. Ved beslaglæggelse af ulovligt importerede dyr og planter, vil der som udgangspunkt ikke blive ført retssager, da straffen her fastsættes administrativt, hvorfor den type sager som udgangspunkt ikke vil indgå i ovenstående tal.

4.1.3. Finland

I Finland regulerer jagtlovgivningen mindre overtrædelser i forbindelse med jagt, og straffeloven regulerer øvrige lovovertrædelser og skærpende omstændigheder i forbindelse med jagt. Eksempelvis opfattes jagt på større rovdyr, såsom ulve, som en skærpende omstændighed og har en strafferamme på mellem fire måneder og fire år. En person dømt efter skærpende omstændigheder vil desuden blive forment retten til at jage imellem tre og ti år. Det finske politi har desuden muligheden for at bruge

---

²⁰ Miljø- og Fødevarerudvalget 2018-19 (1. samling), MOF alm del spm 94

teledata i forbindelse med efterforskning af sager vedrørende skærpente omstændigheder eller ved sager omhandlende skjul af ulovligt nedlagte dyr under skærpente omstændigheder.

For at fjerne økonomiske incitamentter til at jage større rovdyr, er der fastsat takster, der skal betales i forbindelse med dom for ulovligt drab, for at kompensere staten for værdien af det pågældende dyr. Disse takser er fastsat i et dekret og varierer alt efter, om dyret er ungt eller voksent. For bjørne er taksten cirka 33.500-115.000 DKK. For ulve er taksten cirka 33.500-67.500 DKK.

De finske myndigheder begyndte fra 2010 at have et skærpet fokus på udfordringer med beskyttelse af store rovdyr i Finland. Herefter startede kampagner rettet mod jægere, ændringer i lovgivningen og en åben dialog omkring problemet.

Senest er der planlagt en fælles kampagne mellem den finske styrelse for dyreliv og den finske jagtorganisation, øget fokus på politiets indsamling af viden om problemet, en kontaktperson vedrørende dyreliv i alle politikredse og at forskningsinstitutioner i forbindelse med deres overvågning af artsbestanden estimerer antallet af dyr dræbt af krybskytteri. Desuden har Finland med støtte fra EU-Kommissionen iværksat et projekt, som skal indsamle viden om strategier til monitorering og kontrol for at undgå drab på særligt ulve. Politiet i Helsinki udpegede desuden i 2018 et særligt efterforskningsteam, som fokuserer på faunakriminalitet, og som modtog cirka 100 henvendelser i løbet af de første seks måneder.

I finsk retspraksis er der retlig tradition for at gøre brug af dagbøder, hvor beløbet på dagbøden afgøres af personens daglig indkomst, og det samlede bødebælb varierer således fra person til person. Således blev der i en sag omkring ødelæggelse af beskyttet natur idømt 60 dagbøder, og i en sag om ulovlig import af en fredet dyreart idømt 15 dagbøder. I en større sag om forstyrrelse og ødelæggelse af et yngle- og rasteområde for en bilag iv-art i habitatdirektivet blev der idømt otte måneders betinget fængsel og betaling af kompensation på knap 4 millioner DKK for miljøskade under skærpente omstændigheder. I en anden sag blev en person idømt 15 dagbøder og betaling af kompensation på cirka 4.400 DKK for drab på en fredet fugl.

4.1.4. Tyskland

I Tyskland varetages faunakriminalitet på forbundsniveau af Bundesamt für Naturschutz (naturbeskyttelsesstyrelsen). Dog har de enkelte delstater også deres egne myndigheder på området, ligesom delstaterne har brede rammer for at selv fastsætte lovgivning på området. Myndighederne i Tyskland skelner mellem ulovlig jagt på dyr, som er omfattet af jagtlovgivningen, og jagt på dyr, som er fredet, eksempelvis ulve og ørne. For ulovlig jagt er strafferammen bøde eller fængsel på op til tre år, dog op til fem år under skærpente omstændigheder. For så vidt angår drab på fredede arter, varierer straffen mellem en bøde på cirka 37.000-483.000 DKK og op til fem års fængsel. Det afhænger dog af den enkelte delstat.

De tyske myndigheder har mellem 2010 og 2020 undersøgt 10.993 sager vedrørende ulovlig jagt, hvor 189 af dem har ført til dom, svarende til

cirka 1,7 %. Opgørelsen indeholder dog ikke antal domme for år 2020. Af de 189 sager endte 178 med bøde og 21 med fængselsstraf. Der blev tilsvarende undersøgt 27.625 sager vedrørende ulovligt fiskeri, hvor 3.839 af disse endte i dom, svarende til cirka 14 %.

Ifølge de tyske myndigheder blev der 51 ulve ulovligt nedlagt mellem 2000 og 2020. Dette tal er dog formentligt for småt, da der ifølge de lokale myndigheders rapportering alene i delstaten Brandenburg blev dræbt 19 ulve mellem 2017 og 2019. En tysk naturretighedsgruppe har desuden opgjort at 680 fugle blev ulovlig nedlagt i perioden 2004 til 2014, hvorfra 30 døde af forgiftning i Schleswig-Holstein i perioden 2008 til 2015. Dyrerettighedsorganisationer anfører, at der eksisterer et markant mørketal i Tyskland for så vidt angår ulovligt nedlæggelser af fredede arter.

4.1.5. Holland

I stil med Tyskland ligger ansvaret for beskyttelse af natur og fauna og håndhævelse af den nederlandske naturbeskyttelseslov hos de tolv provinser. Landbrugs- og Naturministeriet oplyste i 2020 over for parlamentet, at politiet i 2020 havde modtaget 3.478 anmeldelser vedrørende "flora og fauna", hvilket dækker over mange kategorier af sager, som ikke kan underopdeles, ligesom en anmeldelse ikke er lig med en lovovertrædelse. Typisk nævnes krybskytteri i de nederlandske medier som et eksempel på naturkriminalitet.

Ud over provinsernes myndigheder, kan også de centrale myndigheder i form af politi, fødevarestyrelsen og skovfogeder efterforske overtrædelser og pålægge bøder. Strafferammen for overtrædelser af den nederlandske naturbeskyttelseslov er op til seks års fængsel ved grove overtrædelser, samfundstjeneste eller bøde på højst ca. 645.000 DKK. Mindre grove overtrædelser kan straffes med fængsel i op til et år, samfundstjeneste eller bøde på højst ca. 162.000 DKK.

4.1.6. Sammenligning på tværs af europæiske lande

Det er vanskeligt at sammenligne håndteringen af faunakriminalitet på tværs af de europæiske lande, bl.a. på grund af forskellig administrativ opbygning og retstraditioner. Dog er det tydeligt, at de europæiske lande har forskellige straffeniveauer og tilgange til EU's naturbeskyttelsesdirektiver.

På baggrund af Justitsministeriets oplysninger fra 2017/2018²¹, kan følgende vise det spænd, der er i de forskellige implementeringer af de samme naturbeskyttelsesdirektiver:

Strafferammen for faunakriminalitet varierer markant i de forskellige lande, da Polen eksempelvis har en strafferamme på maksimum 30 dage for drab på ulve, imens at Slovakiet har en strafferamme på op til 10 år, som kan anvendes i forbindelse med særlige tilfælde af faunakriminalitet, som har et stort omfang. Bødestørrelserne varierer tilsvarende, da en

---

²¹ Miljø- og Fødevareudvalget 2018-19 (1. samling), MOF alm del spm 94

række lande har bøder på 7.500-22.500 kr., hvor Nederlandene har hjemmel til at udstede bøder på 645.000 kr., som nævnt ovenfor. Nogle lande har desuden bestemmelser, hvorefter tilfælde af faunakriminalitet automatisk medfører frakendelse af jagttegn i en periode. Ydermere har nogle lande specielle politienheder, som fokuserer på faunakriminalitet, imens at andre lande har tillagt myndigheder politibeføjelser, for at de i højere grad kan bruges til at opklare faunakriminalitet.

5. Sager vedrørende faunakriminalitet

5.1. Omfanget af og årsager til faunakriminalitet

Et markant karaktertræk ved faunakriminalitet er dels, at det er svært at opdage og dels, at det efterfølgende kan være svært at opklare, hvis der ikke er tydelige spor, som kan bidrage til opklaringen. For både Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen gør det sig gældende, at det som udgangspunkt er ved, at folk henvender sig til styrelserne, at de bliver opmærksomme på eventuel faunakriminalitet. Styrelserne kan dog også opdage faunakriminalitet i forbindelse med tilsynsbesøg.

Naturstyrelsen får typisk kendskab til faunakriminalitet ved de såkaldte 'selvanmeldere', hvor privatpersoner selv henvender sig til styrelsens vildtkonsulenter, hvis en person har gjort noget ulovligt, eksempelvis ved et uheld skudt et dyr uden for jagttid eller har anvendt et forkert våben til jagt. Det kan også være ved at personer henvender sig, fordi de har set noget, som de mener er ulovligt, eksempelvis ulovligt opstillede fælder eller forkert opstillede jagttårne. Styrelsen vurderer dog selv, at det er få sager vedrørende faunakriminalitet, som de har kendskab til.

Årsagerne til faunakriminalitet kan være mange, men på baggrund af erfaringer fra Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen er det muligt at opsætte nogle overordnede kategorier, hvor eksemplerne på faunakriminalitet typisk falder i en eller flere af kategorierne. Formålet med inddeling i forskellige kategorier er at kvalificere de tiltag, som skal løse problemerne med faunakriminalitet, da det er forskellige typer af tiltag, som skal løse de forskellige kategorier af faunakriminalitet.

Kategori 1: Ukendskab til reglerne

I sådanne tilfælde er der oftest ikke tale om en forsætlig handling, men derimod en uagtsom handling. Sådanne handlinger straffes ikke nødvendigvis, da dele af lovgivningen som udgangspunkt kræver forsæt, imens der i andre tilfælde kan straffes ved grov uagtsomhed. Ukendskab til reglerne kan eksempelvis være at skyde et dyr uden for jagttid ved et uheld, brug af forkert våben og forstyrrelse af yngle- og rasteområde for en bilag IV-art, uden at pågældende var opmærksom på at arten befandt sig der.

Kategori 2: 'Konfliktarter'

De såkaldte konfliktarter er arter, som er hjemmehørende i Danmark og underlagt retlig beskyttelse, og de må således som udgangspunkt hverken dræbes eller forstyrres, fx ulven og sælen. Disse arter kan medføre konflikter enten mennesker imellem, ved at det giver anledning til uenighed om, hvordan arter skal opfattes og forvaltes, eller konflikter mellem mennesker og arter, hvis arten udfordrer andre interesser, eksempelvis økonomiske, sundhedsmæssige eller sikkerhedsmæssige interesser.

Kategori 3: Økonomisk gevinst

Denne kategori kan komme til udtryk på to måder. Den ene omhandler situationer, hvor eksempelvis rovfugle bliver dræbt, hvis de formodes at angribe frilandsdyrehold eller udsætningsfugle, og dermed nedlægges for

at undgå et økonomisk tab. Her vil typisk også være tale om konflikter. Den anden type er situationer, hvor formålet med faunakriminaliteten har til formål at skaffe økonomisk gevinst, eksempelvis ved at indsamle sjældne og fredede arter i naturen med henblik på videresalg, eller ved krybskytteri på større hjortevildt, da en lovlig jagt kan koste mange penge. Det kan også omfatte udsætning af fuglevildt i et større omfang end tilladt eller ulovlig korttidsudlejning af jagt.

En variation af den økonomiske gevinst kan være et ønske om at samle på sjældne arter, som ofte er fredet. Dette kan eksempelvis være sommerfugle, hvor samlere ønsker et komplet samling over alle sommerfuglearter. Tilsvarende er gældende for ulovlig trofæjagt på større pattedyr, som kan medføre en økonomisk gevinst ved videresalg, men lige så vel være af værdi for den enkelte jæger.

5.2. Retspraksis vedrørende faunakriminalitet i Danmark

Omfanget af faunakriminalitet i Danmark er svært at opgøre, da der må formodes at kunne være et mørketal i form af faunakriminalitet, som ikke bliver opdaget.

I de seneste år har der bl.a. været en række mediesager vedrørende faunakriminalitet, der kan styrke formodningen om, at der findes et sådant mørketal. Det gælder bl.a. en sag om danskere, som ulovligt indsamlede sommerfugle i Norge,²² og sager om døde rovfugle, bl.a. en skudt havørn²³ og forgiftede duehøge²⁴. Da disse sager enten har ført til udenretlige bøder, dvs. bøder der ikke er givet ved dom, eller ikke er blevet opklaret, ville en nærmere gennemgang af disse enkeltsager alene være baseret på mediedækningen af sagerne – disse sager kan derfor (hvis der er givet bødestraf i sagen) indgå i opgørelserne over sager med bødestraf, der fremgår af afsnit 5.2.1., men gennemgås ikke særskilt i denne rapport.

Et eksempel på en mediesag, der ikke kun var en mediesag, men også en veldokumenteret retssag, er sagen om et ulovligt drab på en ulv i 2018. Denne sag gennemgås i afsnit 5.2.2. nedenfor.

5.2.1. Dansk retspraksis i hovedtræk

Rigsadvokaten foretog i 2019 en opgørelse over de sidste cirka 10 års trykt retspraksis, hvor de fandt ni sager vedrørende overtrædelse af jagtloven.²⁵ I to af sagerne blev straffen fastsat til fængselsstraf i henholdsvis 14 og 20 dages betinget fængsel, men begge disse tilfælde blev straffet i sammenstød med straffelovens § 252 vedrørende fareforvoldelse for andres liv og førlighed. Den højeste bøde var fastsat til 13.000 kr., men de

---

²² <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2020-03-08-danske-sommerfuglejaegere-straffes-for-ulovlig-jagt> (besøgt d. 16.8.2022)

²³ <https://www.tv2east.dk/lolland/fredet-havoern-skudt-paa-lolland-det-er-noget-forbandedt-svineri> (besøgt d. 16.8.2022)

²⁴ <https://jv.dk/artikel/ubehageligt-syn-fredede-dueh%C3%B8ge-fundet-d%C3%B8de-i-skovbunden> (besøgt d. 16.8.2022)

²⁵ Miljø- og Fødevarerudvalget 2018-19 (1. samling), MOF alm del spm 94

fleste bøder lå i niveauet 1.000 – 5.000 kr. Det har i forbindelse med udarbejdelse af rapporten ikke været muligt at få nyere data fra Politiet vedrørende overtrædelse af natur- eller jagtlovgivningen.

Nedenstående dækker alene over tal vedrørende overtrædelser af jagt- og vildtforvaltningsloven, da det ikke har været muligt at modtage tal for overtrædelser af andre regler, eksempelvis naturbeskyttelsesloven eller artsfredningsbekendtgørelsen.

På baggrund af et udtræk fra politiets database POLSAS har rigsadvokaten i perioden 2015-2018 kunne se, at der har været 24 indenretlige bøder, dvs. afgjort ved domstolene, og 296 udenretlige bøder, dvs. bøder som ikke har været prøvet ved domstolene. Af de udenretlige bøder var 171 af bøderne i størrelsen 2.001 – 3.000 kr., imens 5 var større end 5.000 kr. og 24 var mindre eller lig med 1.000 kr. I samme periode blev der fældet 37 domme vedrørende overtrædelse af jagtloven, imens der blev fældet tre domme vedrørende overtrædelse af CITES-konventionen. Antallet af domme i POLSAS er højere end gennemgangen af de 10 års trykt retspraksis, da mange domme, særligt byretsdomme, ikke bliver trykt, og således som udgangspunkt ikke er offentligt tilgængelige.

Rigspolitiet oplyste i forbindelse med ovenstående, at de fleste sager i Midt- og Vestjyllands Politi vedrørende jagtlovgivning omhandlede "selv-anmeldere", imens der var få sager om beskyttelse af ikke-jagtbare og fredede dyrearter. Her pegede enkelte politikredse dog også på, at det kan være vanskeligt at løfte bevisbyrden i sådanne sager.

Ifølge Danmarks Statistik var der i 2021 foretaget 3.689 anmeldelser vedrørende overtrædelse af miljøloven og 5.448 anmeldelser vedrørende overtrædelse af love vedrørende dyr, jagt mv.²⁶ Disse tal omfatter anmeldelser af overtrædelser af naturbeskyttelsesloven og jagt- og vildtforvaltningsloven, men omfatter også overtrædelser af en række øvrige love, såsom miljøbeskyttelsesloven, skovloven, dyreværnsloven, hundeloven m.fl. Det er derfor ikke muligt, på baggrund af de data, at vurdere mængden af anmeldelser af faunakriminalitet, ligesom det ikke vil være muligt at vurdere, hvorvidt der er et fald eller en stigning i antallet af anmeldelser.

5.2.2. Drab på ulve

I 2019 blev en mand dømt for ulovligt drab på en ulv, der var begået i 2018 nær Ulfborg. Sagen blev behandlet i henholdsvis byretten i Herning (99-3284/2018) og Vestre Landsret (U.2019.4094).

I byretten blev den tiltalte dømt 40 dages betinget fængsel for forsætligt drab på den pågældende ulv, men blev ikke frataget retten til jagttegn. Politiet havde i sagen nedlagt påstand om ubetinget fængsel. Ved ankesagen til Vestre Landsret påstod politiet skærpeelse, herunder fratagelse af jagttegnet, imens at tiltalte påstod frifindelse, subsidiært formildelse.

---

²⁶ Danmarks Statistik, tabellen STRAF11, overtrædelser af "miljøloven" og "love vedrørende dyr, jagt mv." i perioden 2021K1, 2021K2, 2021K3 og 2021K4 for hele landet. Hentet d. 4.11.2022

Landsretten stadfæstet byrettens dom, dog med tilføjelsen at tiltalte ligeledes skulle frakendes retten til jagttegn i to år. Retten henførte forholdet under jagt- og vildtforvaltningslovens § 54, stk. 2, nr. 1, ifølge hvilken straffen for overtrædelser af loven kan stige indtil to år, hvis der er voldt skader på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, hvilket bl.a. omfatter beskyttelse af sjældne og truede arter, jf. lovens § 1, stk. 1, nr. 3.

Sagen udgør en af de få sager vedrørende faunakriminalitet, som er afgjort ved domstolene. Som gennemgået ovenfor vedrører mange sager efter jagt- og vildtforvaltningsloven såkaldte selvanmeldere, som ved et uheld enten har skudt en forkert art eller anvendt forkerte jagtmetoder. Henset til den begrænset retspraksis, så er det ikke muligt på baggrund af denne sag af fuldstændigt klarlægge hvordan at retspraksis er på området, da der er mange usikkerheder i hvordan at strafbestemmelserne kan udmøntes i andre sager. I pågældende sag var det eksempelvis en række formidlende forhold, såsom tiltaltes alder, helbred, gode personlige forhold og at han var ustraffet, hvilket er blandt årsagerne til at dommen var betinget.

I Danmark eksisterer der på nuværende tidspunkt ca. 13-15 ulve. Dog er disse tal omfattet af stor usikkerhed, da ulvene både ind- og udvandrer fra og til Tyskland. Samtidigt vurderer forskere, at en række ulve, som regnes som forsvundne, må være døde uden at være blevet fundet. Senest har forskere i april 2022 vurderet, at et ulvepar i Ulfborg-reviret er forsvundet.²⁷

Et fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi (Hansen et al, 2021) går i dybden med både nogle af forklaringerne på ulovlig efterstræbelse af ulv og tiltag, som kan modvirke dette. Notatet omtaler en "kryptisk dødelighed" for ulve, hvor ulovlig efterstræbelse vurderes som værende den primære faktor bag dette. Grundlæggende identificeres der fem motivkategorier vedrørende faunakriminalitet som er egen vinding, udfordring og spænding, behovet for føde, antipati mod myndigheder og tradition og kultur. I skandinaviske forhold taler man ofte om at faunakriminalitet kan være som følge af modstand mod myndigheders forvaltning af eksempelvis ulve, for at undgå ulvens påvirkning af eksempelvis jagtvildt, eller en opfattelse af at ulven ikke passer 'naturligt' ind, fx hvis man er af den opfattelse, at den ikke er naturligt indvandret til landet.

Ifølge notatet kan drab på ulve fungere som en politisk protest, hvor eventuelle drab enten foregår i det 'åbne' eller skjult. I Danmark foregår det primært skjult, da formodet drab på ulve i overvejende grad forsøges at holdes skjult, imens at der også er historier om billeder af aflivende ulve spredt sig i jægerkredse, hvor det kan medføre en vis grad af anerkendelse jægerne imellem. Fælles er det, at ulovlig efterstræbelse af ulv oftest støttes i et eller andet omfang af lokalsamfundet, da det bliver set som en legitim handling. Dette er særligt tilfældet, hvis det vurderes som værende en 'byrde', at et område er underlagt en forvaltningsplan for ulve, hvilket kan bruges til at retfærdiggøre drabene.

---

²⁷ <https://www.ulveatlas.dk/nyheder/ulveparret-i-ulfborg-reviret-er-forsvundet/>

I notatet anbefales ydermere en række forbyggende indsatser og indsatser i forhold til efterforskning og straf. De forebyggende indsatser relaterer sig til kontrol og overvågning, kommunikation og formidling, myndig- og ansvarliggørelse og forudsigelighed og kompensation. Det omfatter bl.a. etablering af naturopsynsenheder, GPS-overvågning af ulve, viden om jægers håndtering af og holdning til faunakriminalitet, kommunikation omkring ulve og gennemsigtighed i forvaltningen heraf, etablering af lokale rådgivende råd i forhold til ulveforvaltning, forudsigelighed i hvordan forskellige problemstillinger med ulve håndteres og etablering af kompensationsordninger, ikke kun til dræbte husdyr, men også ved eksempelvis tab af jagtlejeindtægter. I forhold til efterforskning og straf foreslås øget specialisering i efterforskning af faunakriminalitet, organiseret samarbejde på tværs af myndigheder og fokus på straf som præventivt middel.

6. Løsningsmuligheder

6.1. Introduktion

Dette afsnit indeholder en gennemgang af en række løsningsmuligheder, som potentielt kan forebygge faunakriminalitet og styrke indsatserne på området. De forskellige løsningsmuligheder er enten forslag modtaget fra interessenter eller fra Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen. Interessenter på området har været hørt ift. idéer og forslag i sommeren 2021 og i foråret 2022.

Der blev afholdt interessentmøde d. 15. september 2022, hvor det var muligt at kommentere på et udkast til rapporten. Efterfølgende var der desuden mulighed for at indsende skriftlige kommentarer. Derudover tager løsningsmulighederne også udgangspunkt i det brev, som Vildtforvaltningsrådets medlemmer sendte til miljøministeren i oktober 2020, som gennemgås nedenfor.

Rapporten leverer således et oplæg til mulige politiske drøftelser af de behandlede problemstillinger og løsningsmuligheder. Såfremt der træffes politisk beslutning om en videre bearbejdelse af rapportens enkelte emner mhp. eventuelle tiltag, er det i udgangspunktet en forudsætning, at der gennemføres mere detaljerede foranalyser af mulige konsekvenser ved tiltagets gennemførelse.

6.1.1. Vildtforvaltningsrådets forslag

Vildtforvaltningsrådets medlemmer (Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening (DOF), Dyrenes Beskyttelse, Danmarks Naturfredningsforening (DN), Danmarks Jægerforbund (DJ) og Landbrug & Fødevarer) sendte d. 23. oktober 2020 et fælles brev til miljøministeren og justitsministeren, hvori de udtrykte bekymring for de tilbagevendende eksempler på faunakriminalitet i Danmark, bl.a. i forhold til forgiftning af fugle, bevidst nedskydning af store pattedyr og grove overtrædelser af jagtloven.

I brevet nævnes følgende områder, som underskriverne ønsker fokus på:

- Styrket efterforskning: Erfaringsopbygning og specialisering i efterforskning hos Politiet
- Hårdere straffe: Øget anvendelse af den nuværende straffesamme
- Styrket myndighedstilsyn: Der er behov for at prioritere resurser til at øge tilsynet
- Styrket samarbejde på tværs af ministerierne og ligeledes erfaringsudveksling mellem landsdelene.

Vildtforvaltningsrådet kom d. 15. marts 2021 desuden med et forslag til en adaptiv forvaltningsplan for ulv i Danmark, der gentog det tidligere brevs anbefalinger samt uddybede nogle af anbefalingerne.

Forvaltningsplanen indeholder følgende nye forslag:

- Øget formidling af viden fra myndigheder vedr. faunakriminalitet eksempelvis gennem en kommunikations- og formidlingsstrategi, herunder øget dialog mellem husdyrholdere og Naturstyrelsens vildtkonsulenter, samt øget kendskab til forvaltningsplanen for ulven.
- GPS-mærkning af ulve både for at skaffe bedre data og for at forebygge drab på ulve.

Disse forslag behandles nærmere nedenfor.

6.2. Højere strafferamme for faunakriminalitet

Forslaget om højere straffe for faunakriminalitet er bl.a. stillet af De Unge Biodiversitetsambassadører, som henviser til, at det kan have øget afskrækkende effekt. I forbindelse med forslaget henvises der ofte til de andre nordiske lande, hvor både Norge, Sverige og Finland generelt har en højere strafferamme for handlinger, der kan kategoriseres som faunakriminalitet.

Miljøministeriets overvejelser

Forslaget kan gennemføres ved at ændre jagt- og vildtforvaltningsloven, men andre love og bekendtgørelser kan ligeledes ændres med henblik på øget strafferamme, eksempelvis naturbeskyttelsesloven og artsfredningsbekendtgørelsen. En forøgelse af strafferammen kan grundlæggende ske på to forskellige måder, som ikke er gensidigt udelukkende: For det første kan det ske ved at give hjemmel til fængselsstraf ved generelle overtrædelser af lovgivningen (JVL § 54, stk. 1, hjemler kun bødestraf ved overtrædelser af loven), således at det ikke kun er grove overtrædelser, der kan medføre fængselsstraf. For det andet kan det ske ved at forøge den eksisterende øvre strafferamme (JVL § 54, stk. 2, der hjemler fængselsstraf på to år ved overtrædelser, der er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed).

En forøgelse af strafferammen vurderes af Miljøministeriet som noget, der potentielt kan have en præventiv effekt. Derudover kan det bidrage til at sende et signal om, at faunakriminalitet er uacceptabelt. En sådan ændring kræver dog en nærmere proportionalitetsundersøgelse af hvorvidt det er hensigtsmæssigt hvis strafferammen inden for natur- og miljøområdet bliver højere end inden for andre områder af specialstrafferetten. I den forbindelse skal det ligeledes overvejes om strafferammen bør stige inden for natur- og miljøområdet generelt, eller om det alene er ved specifikke typer faunakriminalitet at strafferammen skal øges, fx alene ved drab på fredede arter.

Interessenternes overvejelser:

Landbrug & Fødevarer har i deres kommentarer givet udtryk for, at det er vigtigt, at en højere strafferamme bygger på en juridisk proportionalitetsvurdering. Dansk Jægerforbund har tilsvarende anført i forbindelse med interessentmødet, at de er usikre på, hvorvidt en øget strafferamme vil virke, men efterspørger, at den eksisterende strafferamme i højere grad benyttes.

Løsningsmulighed:

1. Forhøjelse af strafferammen for faunakriminalitet i natur- og miljølovgivningen

6.3. Øget udnyttelse af den eksisterende strafferamme for faunakriminalitet

Øget brug af en eksisterende strafferamme for faunakriminalitet er bl.a. blevet foreslået af Vildtforvaltningsrådets medlemmer og af Vildtforvaltningsrådet i dets adaptive forvaltningsplan for ulv. Forslaget er bl.a. baseret på sagen vedrørende drab på ulv, hvor den tiltalte blev idømt betinget fængsel i 40 dage, hvor der var hjemmel på en strafferamme på op til 2 år.

Miljøministeriets overvejelser

Det er domstolene, der har kompetencen til at foretage strafudmåling, og det er domstolene der afgør hvilke forhold der skal lægges vægt på i strafudmålingen. I lovgivningen er det alene muligt at fastsætte rammen for denne strafudmåling – dvs. strafferammen. Miljøministeriet vurderer, at det for så vidt angår faunakriminalitet kan ske en øget udnyttelse af strafferammen ved i lovgivningen enten at indføre minimumsstraffe eller ved at kvalificere strafferammen for faunakriminalitet, eksempelvis ved at indføre en højere strafferamme for grov faunakriminalitet.

En sådan ændring vil potentielt kunne have en præventiv effekt, da det giver et øget fokus på faunakriminalitet. Dog er det i sidste ende op til domstolene at udmåle straffen, hvor flere forhold end selve den strafbare handling kan indgå i udmålingen, jf. landsretssagen om ulovlig nedlæggelse af ulv, hvor politiet havde påstået ubetinget fængsel, men der blev idømt betinget fængsel. Samtidig vil tiltaget afhænge af en nærmere koordination og afklaring med Justitsministeriet.

En kvalificering af, hvad der opfattes som grov faunakriminalitet ville kunne tilføjes i eksempelvis JVL § 54, stk. 2. Det kan eksempelvis være forsætligt eller groft uagtsomt individdrab på fredede arter. Indførelse af minimumsstraf for faunakriminalitet kræver nogle større retspolitiske overvejelser, særligt i forhold til hvorvidt en minimumsstraf er proportionel med forbrydelsens karakter. En indførelse af en minimumsstraf bør således begrænses til enkelte klart afgrænsede forhold, eksempelvis ulovligt nedlæggelse af fredede dyr, og ikke anvendes i natur- og miljølovgivningen som en helhed. Her skal det også overvejes hvorvidt der skal kræves, at handlingen er begået forsætligt eller om uagtsomhed også skal kunne straffes. Uagtsomhed kan som udgangspunkt straffes uden særlig hjemmel i særlovgivning, jf. straffelovens § 19.

Ved ændring af lovgivningen kan det desuden uddybes i bemærkningerne til lovforslaget, at der ønskes en praksis, hvor grov faunakriminalitet straffes hårdere end hidtidig praksis. Domstolene kan ved udmåling af straf tage sådanne bemærkninger med i deres endelige dom.

Interessenternes overvejelser:

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at strafferammen for faunakriminalitet bør udnyttes fuldt ud i straffesager. De Unge Biodiversitetsambassadører anfører desuden, at der bør være minimumsstraffe på flere år ved grov faunakriminalitet, eksempelvis drab på ulve.

Dansk Jægerforbund ønsker, at strafferammen i stigende grad udnyttes, særligt i sager hvor der er tale om grov kriminalitet. De anfører desuden, at det er vigtigt at skelne mellem forskellige grader af faunakriminalitet, og at det fortsat bør være en prioritet at sikre en god kultur omkring selvanmeldelse ved mindre grov faunakriminalitet.

Løsningsmuligheder:

- 2. Indførelse af minimumsstraf for faunakriminalitet i lovgivningens strafferammer**
- 3. Kvalificering af grov faunakriminalitet i lovgivningen**

6.4. Frakendelse af jagttegn

Vildtforvaltningsrådets medlemmer har forslået, at det bør være muligt i øget grad at frakende jagttegnet for jægere, som groft og bevidst overtræder jagt- og vildtforvaltningsloven samt naturbeskyttelsesloven.

Miljøministeriets overvejelser

Efter gældende ret kan jagttegn frakendes ved dom i 1-5 år eller indtil videre ved forsætlig overtrædelse af reglerne nævnt i JVL § 54, stk. 1 og 3, hvilket bl.a. omfatter ulovligt nedlæggelse af truede dyr. Det er en betingelse for frakendelse, at det begåede forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke fremtidig vil udøve jagt på en forsvarlig måde.

Miljøministeriet vurderer, at der vil kunne ske flere frakendelser af jagttegn ved eksempelvis at kvalificere, hvornår der skal ske fratagelse af jagttegnet, eller ved at etablere hjemmel til at fratage jagttegn administrativt. En kvalificering af, hvornår jagttegn kan fratages, kan bl.a. ske ved at det tilføjes, at overtrædelse af specifikke bestemmelser altid resulterer i frakendelse af jagttegn, som det ses i andre lande. Derudover kan det også tilføjes, at overtrædelse af naturbeskyttelseslovens bestemmelser kan medføre frakendelse af jagttegn.

En udvidet mulighed for at frakende jagttegn vil formentlig kunne afskrække nogle jægere fra at begå faunakriminalitet, hvilket kan ses i erfaringer fra Norge, som viser at jægere frygter frakendelse af jagttegnet mere end måske både bøde- og fængselsstraf. (Hansen et al, 2021) Omvendt vil det potentielt kunne have en negativ effekt i forhold til de såkaldte selvanmeldere, da de formentlig vil føle sig mindre motiveret til at melde sig selv, hvis der er risiko for at de mister deres jagttegn. For at sikre at forslaget ikke påvirker mængden af selvanmeldere, så kan det overvejes, hvorvidt selvanmeldelse skal være et formildende forhold, og som udgangspunkt ikke medføre fratagelse af jagttegn.

En kvalificering af hvornår jagttegnet kan fratages, kræver nogle proportionalitetsovervejelser, da det bør begrænset til særligt grove tilfælde, eksempelvis ulovlig nedlæggelse af fredede dyr, ligesom at det bør begrænses til omstændigheder, som er relateret til jagt. Eksempelvis bør det overvejes om overtrædelse af naturbeskyttelsesloven skal kunne medføre frakendelse af jagttegnet.

Indførelse af en administrativ mulighed for frakendelse af jagttegn bør overvejes nøje, da der i dansk ret er en begrænset tradition for administrativ frakendelse af rettigheder. Dog kan det ske eksempelvis i henhold til færdselsloven, hvor førerretten kan inddrages administrativt. Indførelsen af administrativ fratagelse af jagttegn kræver retssikkerhedsmæssige overvejelser, da det skal sikres at der kun sker frakendelse af jagttegnet i tilfælde, hvor domstolene ligeledes ville frakende retten. Alene ved mistanke om faunakriminalitet bør det således ikke være muligt for myndighederne at frakende en person sit jagttegn, hvis ikke det kan bevises at pågældende har begået handlingen. Indførelsen af muligheden vil således kun være relevant i tilfælde, hvor en person er opdaget på fersk gerning, hvilket - i lyset af de gennemgået faunakriminalitetssager - vil være få tilfælde.

Interessenternes overvejelser:

Både Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Skovforening ønsker, at der skal skelnes mellem forskellige typer af faunakriminalitet, således at det primært er ved grove tilfælde, at jagttegnet skal fratages, så selvanmelderkulturen dermed sikres.

Danmarks Naturfredningsforening anfører desuden, at de mener, at administrativ frakendelse af jagttegn ikke kun skal ske i dokumenterede tilfælde, men at tilfælde hvor der udvises "åbenlys foragt" for lovgivningen, eksempelvis i forhold til fredede arter, også bør medføre frakendelse. De Unge Biodiversitetsambassadører forslår, at der skal ske frakendelse på livstid ved alvorlig faunakriminalitet.

Løsningsmuligheder:

4. *Kvalificering af hvornår der skal ske frakendelse af jagttegn*
5. *Indførelse af mulighed for administrativ frakendelse af jagttegn*

6.5. Standardiserede bødestørrelser

Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening har forslået, at der kigges på bødestraf, både i forhold til bødernes størrelse og muligheden for at pålægge bøder administrativt.

Miljøministeriets overvejelser:

Som det er gennemgået i afsnit 5, er de fleste bøder for overtrædelse af jagt- og vildtforvaltningslovens under 5.000 kr. Det er dog ikke muligt at skelne mellem, hvad der gives bøde for, da opgørelsen af bøder ikke nødvendigvis relaterer sig direkte til faunakriminalitet. Udstedelse af bøder sker som udgangspunkt ved, at et forhold anmeldes til politiet, og Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen har således ikke mulighed for at pålægge bøder selvstændigt.

En forøgelse af bødernes størrelse vil kunne ske med inspiration i Finland, hvor der er faste bødetakster for ulovlig drab på specifikke arter. For ulve er taksten mellem cirka 33.500 DKK og 67.500 DKK. I Danmark ville det ligeledes være muligt at forøge bødetaksten til et højere niveau ved ulovlig drab, eksempelvis på fredede pattedyr, som er omfattet af jagt- og vildtforvaltningslovens bilag 1, eller ved anden faunakriminalitet. Tilsvarende vil der kunne indføres højere takster for overtrædelser relateret til ulovlig jagt, eksempelvis jagt uden for jagttid eller jagt ved ulovlige midler og

metoder. Bødetaksten bør sættes på et sådant niveau, at det har en afskrækkende virkning.

Indførelsen af standardiserede bødestørrelser medfører nogle proportionalitetsafvejsler, da bødestørrelserne på den ene side kan have en afskrækkende effekt, men at de samtidigt i deres omfang bør begrænses mest muligt for at sikre klarhed i hvornår de finder anvendelse. Det bør eksempelvis begrænses til specifikke og forsætlige handlinger, eksempelvis ulovlig nedlæggelse af dyr uden for jagttid og af fredede dyr og indsamling af fredede dyr og/eller deres æg.

Det er som udgangspunkt domstolene som pålægger bøder i Danmark. Det skal derfor overvejes nøje hvorvidt at det er hensigtsmæssigt at indføre sådan en hjemmel til administrative bøder på natur- og miljøområdet. Dog er det muligt for nogle myndigheder at udstede administrative bødeforlæg, hvis det skønnes at der ikke kan idømmes højere straf end bøde og den sigtede erklærer sig skyldig og villig til at betale bøden. Data-tilsynet kan eksempelvis udstede sådanne administrative bødeforlæg, under forudsætning af at der foreligger et klart bødeniveau, jf. databeskyttelseslovens § 42.

Indførelsen af en hjemmel til at udstede administrative bøder bør som udgangspunkt kun ske i tilfælde, hvor forholdet er klart og umiddelbart konstaterbart, og sagens afgørelse bør være uden skønsmæssige elementer af betydning, jf. Justitsministeriets lovkvalitetsvejledning 4.5.1. Indførelse af administrative bøder ved eksempelvis forsætlig forstyrrelse af yngle- og rasteområder vil således være uhensigtsmæssigt, da det er et markant skønsmæssigt element i vurderingen af hvorvidt pågældende bestemmelser er overtrådt. Dog kan det finde anvendelse ved eksempelvis jagt uden for jagttid, hvis pågældende jæger indrømmer en ulovlig nedlæggelse af vildt.

Interessenternes overvejelser:

De Unge Biodiversitetsambassadører forslår højere bødestraffe for at opnå en afskrækkende effekt. 15. juni Fonden anfører, at bødestørrelsen ikke må modarbejde selvanmelderkulturen.

Løsningsmuligheder:

6. Fastsættelse af faste bødestørrelser for faunakriminalitet

7. Indførelse af muligheden for at administrativt at udstede bøder for faunakriminalitet

6.6. Frakendelse af retten til at udsætte fugle

Dansk Ornitologisk Forening har tidligere forslået, at det skal være muligt at fratage lodsejere retten til at sætte fasaner, agerhøns og gråænder ud, hvis en godsejer eller andre bliver grebet i at sætte ulovlige fælder op og dømt for det.²⁸ De Unge Biodiversitetsambassadører bakker op om forslaget.

Miljøministeriets overvejelser

---

²⁸ https://www.dof.dk/om-dof/nyheder?nyhed_id=1592

Der vil kunne tilføjes en bestemmelse i natur- og jagtlovgivningen, som giver hjemmel til at frakende en lodsejer retten til at sætte fugle ud, hvis pågældende bliver dømt for faunakriminalitet. Dette kan enten være relateret til en specifik matrikel eller en biotopplan.

En sådan frakendelse af rettigheder medfører nogle proportionalitetsovervejelser. For det første bør det kun ske, hvis personen enten har accepteret et bødeforlæg fra politiet, eller pågældende er blevet dømt ved domstolene, for at sikre retssikkerheden i forbindelse med processen. For det andet bør muligheden begrænses til forhold, som er relevante i forbindelse med fugleudsætning, eksempelvis forgiftning af rovfugle og opsætning af ulovlige fælder, som har til hensigt at fange rovfugle.

Der er desuden en afvejning i hvorvidt det skal være muligt at frakende en lodsejer en rettighed for et forhold, som pågældendes ansatte har begået. Arbejdsgiveransvar er velkendt i dansk ret i medfør af det såkaldte principalansvar, som fremgår af Danske Lov 3-19-2. Dette er desuden lovfæstet inden for forskellige retsområder, dog ikke specifikt i forhold til faunakriminalitet og udsætning af fugle. Det bør nøje overvejes hvordan en lovgivning, som gør, at en arbejdsgiver bliver ansvarlig for sine ansattes handlinger i forhold til faunakriminalitet, skal udformes, særligt hvor når handlingen kan henføres til arbejdsgiveren. Tilsvarende overvejelser om proportionalitet gør sig gældende i forhold til, hvorvidt lodsejer skal kunne straffes for faunakriminalitet, som begås af jægere i et jagtkonsortium, som lejer området til jagt.

Interessenternes overvejelser:

Danmarks Jægerforbund mener, at det kan være fornuftigt, at lovgivningen giver mulighed for at forbyde udsætning af fuglevildt på en ejendom, hvor det eksempelvis er gjort brug af ulovlige fælder. Det kræver dog skarpe definitioner ift., hvilken del af ejendommen, som skal være omfattet, samt hvorvidt straffen også kan ramme den udsætningsansvarlige.

Løsningsmulighed:

8. Frakendelse af retten til at udsætte fugle for personer, som er dømt for relateret faunakriminalitet

6.7. Myndighedernes kontrolbesøg og samarbejde

Vildtforvaltningsrådets medlemmer har foreslået øget fokus på myndighedstilsyn samt styrket samarbejde myndighederne imellem. De Unge Biodiversitetsambassadører og WWF Verdensnaturfonden har ligeledes givet udtryk for et ønske om mere proaktivt præventivt arbejde og fokus på, hvorvidt at myndighederne har de rette ressourcer og kompetencer.

Miljøministeriets overvejelser

I mange henseender er ønsket om øget kontrolbesøg og samarbejde myndighederne imellem et spørgsmål om hvilke ressourcer, som afsættes til arbejde med faunakriminalitet. Naturstyrelsen er begyndt at øge kontrollen med reguleringstilladelser efter vildtskadebekendtgørelsen som foregår på baggrund af indsendte ansøgninger. Samtidigt vil øget stikprøvekontroller ikke nødvendigvis medføre at flere sager vedrørende faunakriminalitet bliver opdaget, men det kan dog have en præventiv effekt, hvilket Danmarks Naturfredningsforening også har bemærket. I denne

sammenhæng kan det desuden være relevant at undersøge, hvorvidt Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen har tilstrækkelige ressourcer til at løfte deres tilsynsopgaverne vedrørende faunakriminalitet, særligt hvis de påføres yderligere opgaver.

Rovfugle taskforcen har vist, at det er muligt at have et mere formaliseret myndighedssamarbejde. Det er derfor værd at undersøge, hvorvidt lignende tiltag kan igangsættes inden for andre områder, eksempelvis vedrørende ulovlig nedlæggelse af ulve. Det vil kræve, at det først kortlægges hvilke myndigheder der skulle indgå i samarbejdet, og det derefter kortlægges hvilke ressourcer, som de vil kunne bidrage med.

Inspireret af Norge kan det foreslås over for offentlige myndigheder, at mulig mistanke om faunakriminalitet bør politianmeldes. Uanset at dette i sig selv ikke nødvendigvis fører til domsfældelse i flere sager om faunakriminalitet, så kan det give en form for overblik over det potentielle omfang af faunakriminalitet i Danmark. Det kan ligeledes bruges til at identificere hvilke myndigheder, som oftest står i en situation hvor der potentielt er begået faunakriminalitet. Det kræver dog flere ressourcer både hos politi og myndigheder.

Løsningsmuligheder

9. Styrket tilsyn med faunakriminalitet, herunder flere tilsynsbesøg fra Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen

10. Øget samarbejde mellem myndigheder om opklaring af sager vedrørende faunakriminalitet

11: Anmeldepligt for offentlige myndigheder

6.8. Overvågning af dyrearter og deres yngle- og rasteområder

Vildtforvaltningsrådet har i deres forslag til en adaptiv forvaltningsplan for ulv i Danmark forslået øget brug af GPS-mærkning af ulve. Danmarks Naturfredningsforening har forslået det samme, samt at der generelt opsættes MMS-kameraer ved kendte ynglelokaliteter for efterstræbte arter. Friluftsrådet har ligeledes forslået øget brug af kamera- og videoovervågning.

Miljøministeriets overvejelser

Der er allerede givet tilladelse til indfangning af ulve med henblik på GPS-mærkning, sådan at forskere fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet kan kortlægge deres adfærd. På nuværende tidspunkt er det ikke lykkedes at GPS-mærke ulve. Dette giver desuden anledning til at undersøge nærmere, hvorfor det ikke er lykkedes at GPS-mærke ulve endnu. GPS-mærkning kan desuden udbredes til flere dyr.

Imens at data fra GPS-overvågning kan bruges til at lære nyt om pågældendes dyrs adfærd, kan det ligeledes fungere som et præventivt middel, da det kan hindre ulovlig nedlæggelse af eksempelvis ulv, hvis der er en risiko for at den er GPS-mærket med en såkaldt mortalitetsalarm, da det vil være muligt for myndighederne at reagere, hvis det registreres at ulven ikke længere er levende. (Hansen et al, 2021). Det vil dog kræve ressourcer i forhold til at få indfanget de pågældende dyr, der skal mærkes.

Kamera- og videoovervågning kan bruges til eksempelvis at overvåge yngle- og rasteområder for fredede dyr. Den nationale ulveovervågning bruger allerede overvågning af ulve via kameraer til en vis grad, og har registreret øget antal mennesker inden for det afspærrede område, hvor ulven befinder sig. Billeder af mennesker bliver dog på indeværende tidspunkt slettet på grund af persondataregler, og kan således ikke bruges til håndhævelse.

Det vil dog som udgangspunkt være muligt at have øget brug af overvågning af yngle- og rasteområder inden for statens areal, såsom de statslige skove. Det indeholder dog nogle persondataretlige problemstillinger, da det som udgangspunkt skal sikres at der er skiltet klart omkring at et område overvåges, hvilket kan være en udfordring i en skov. I den forbindelse skal det være tydeligt, hvad formålet med overvågningen er, ligesom at data fra overvågningen kun må bruges til et formål den er indsamlet til. Overvågning bør alene ske i myndigheds- eller forskningsregi.

Derudover risikerer overvågning at signalere noget andet end det, som også er et af hovedformålene med offentlige naturarealer, nemlig at gøre de statsejede skov- og naturområder så tilgængelige som muligt for forskellige typer friluftsliv. Omvendt vil overvågningen kun ske i områder, hvor adgangen i forvejen er begrænset, eksempelvis pga. ulvehvalpe. Naturstyrelsen bemærker, at det vil kræve en dybere analyse af mulighederne for videoovervågning af borgere på statens arealer, før et sådant løsningsforslag igangsættes.

Interessenternes overvejelser:

15. juni Fonden ønsker, at Miljøstyrelsen i højere grad involverer sig i GPS-mærkning af ulve, der på nuværende tidspunkt er fondsfinansieret. Danmarks Naturfredningsforening anfører, at den præventive effekt af GPS-mærkning ikke er betinget af, at alle dyr er mærket, blot at nogle dyr er mærket, da man på afstand ikke kan se om et dyr er mærket eller ej.

Danmarks Naturfredningsforening mener ikke, at kameraovervågning vil sende et forkert signal, da der alene er tale om at overvåge områder, hvor der er begrænset adgang. Friluftsrådet er desuden positivt indstillet over for forslaget. De Unge Biodiversitetsambassadører bakker op om ønsket om øget brug af kameraovervågning.

Løsningsmuligheder:

12. GPS-mærkning af fredede arter

13. Øget brug af videoovervågning på statens skovarealer

6.9. Fælles kampagner vedrørende faunakriminalitet

Vildtforvaltningsrådet har i deres adaptive forvaltningsplan for ulv i Danmark forslået, at der skal være øget fokus på formidling af viden fra myndighederne om ulve. Danmarks Naturfredningsforening har også foreslået en øget formidlingsindsats, som skal sikre kendskab til lovgivning, og i den forbindelse bemærket, at Danmarks Jægerforbund både har et stort ansvar og potentiale for at sammen med Miljøministeriet at medvirke til forebyggelsesinitiativer. Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening har ligeledes opfordret til øget informationsindsats.

Miljøministeriets overvejelser

Et målrettet fokus på informationsindsatser vil potentielt set have en gavnlig effekt. En sådan indsats vil efter Miljøministeriets vurdering kunne arbejde med at øge kendskabet til reglerne på området, og med at informere om det socialt uacceptable ved at begå faunakriminalitet. En sådan indsats vil fx kunne placeres i regi af Vildtforvaltningsrådet.

En kampagne med øget fokus på kendskab til reglerne vil formentlig kunne bidrage til at personer, som ikke aktivt begår faunakriminalitet, kan blive mere beviste om de lovgivningsmæssige rammer, og på den måde skabe en offentlig forståelse af hvad reglerne tilsigter at beskytte, hvilket kan have en positiv indflydelse på lokale jagtmiljøer. For at en sådan indsats kan lykkes, så vil det kræve at de relevante organisationer deltager aktivt i arbejdet, da en sådan indsats formentlig ikke vil kunne bæres af myndighederne alene. Et sådant tiltag vil dog kræve ressourcer fra de relevante organisationer, ligesom det vil kræve ressourcer blandt myndighederne, såfremt myndighederne skal være en del af initiativet.

Løsningsmuligheder:

14. Indsats vedrørende reglerne for faunakriminalitet

15. Indsats vedrørende det socialt uacceptable ved faunakriminalitet

6.10. Fredning af flere arter og jagtfri områder

WWF Verdensnaturfonden har forslået at det klarlægges hvorvidt der er behov for yderligere fredning af arter, og Danmarks Naturfredningsforening har forslået at et område kan udlægges som et jagtfrit reservat, eller på anden måde skærpe vilkårene for jagt og regulering, hvis der er tilbagevenden og grove ulovligheder i et område.

Miljøministeriets overvejelser

Det er nyttigt løbende at overveje, hvorvidt det er nødvendigt at frede yderligere arter. Yderligere fredning vil kræve en nærmere dialog med både interessenter og forskere på området for at identificere hvilke arter, der potentielt skal fredes, og hvilke andre tiltag, der kunne være nødvendige for at sikre artens fredning. Yderligere fredning vil dog i sig selv formentlig ikke begrænse faunakriminalitet. Dog kan det potentielt set medføre yderligere fokus på faunakriminalitet og beskyttelsen af fredede arter, ligesom det kan være gavnligt for biodiversiteten. En mulighed vil være at gennemføre en retlig beskyttelse af de rødlistede arter, som på nuværende tidspunkt ikke nyder nogen beskyttelse som rødlistet art, men kun er beskyttet, såfremt den er fredet via natur- og jagtlovgivningen.

Såfremt yderligere arter fredes, er det dog vigtigt at sikre, at arternes levesteder tilsvarende beskyttes, da det er en forudsætning for en effektiv artsbeskyttelse.

Muligheden for at begrænse jagt i et område, hvis der er gentagne grove ulovligheder, vil efter Miljøministeriets vurdering kunne have en præventiv effekt, da det vil kunne medføre en vis social kontrol for at kunne sikre fortsat mulighed for jagt i et område. Forslaget kræver dog en nærmere

undersøgelse af de juridiske rammer, da der kan være udfordringer i forhold til den private ejendomsret ved at begrænse jagtretten på privat ejendom. Det er særligt relevant at afklare, hvilken dokumentation, der skal foreligge for at der faktisk er tale om faunakriminalitet. Eksempelvis vil fundet af en død fredet art i et område i sig selv ikke bevise, at der er tale om faunakriminalitet.

Alternativt kan der indføres jagtbegrænsninger i områder, som anses for at være særligt sårbare. Det kan eksempelvis være inden for en specifik radius af ulves eller rovfugles yngle- og rasteområder, eller i områder hvor der hyppigt sker uagtsom faunakriminalitet ved eksempelvis forveksling af jagtbare og ikke-jagtbare arter.

Interessenternes overvejelser:

Dansk Jægerforbund mener ikke, at yderligere fredning vil forebygge faunakriminalitet. Derudover henviser de til, at Vildtforvaltningsrådet og dets arbejdsgrupper løbende behandler spørgsmålet om jagttider og fredninger, og henviser til, at dette forum sikrer en fornuftig vidensbase-ret proces, hvor forskellige interesser kan afvejes. Landbrug & Fødevarer anfører også, at det er svært at se, hvad yderligere fredninger vil gøre for at mindske faunakriminalitet. Desuden henviser de til, at det er uhen-sigtsmæssigt at begrænse jagt i et område ved gentagende faunakrimina-litet, da det risikerer at have karakter af kollektiv afstraffelse.

Løsningsmuligheder:

16: Undersøgelse af behovet for at frede yderligere arter

17: Indførelse af jagtbegrænsninger i særligt sårbare områder

6.11. Lovforenkling

I forbindelse med inddragelse af interessenter, har ENVINA bemærket, at der på nuværende tidspunkt ikke er nogen samlet lov, som regulerer faunakriminalitet. Tilsvarende er faunakriminalitet ikke anvendt som begreb inden for lovgivningen. Af den grund anføres det, at man på nuværende tidspunkt risikerer et uoverskueligt regelkompleks, og at en mere entydig lovgivning vedrørende artsbeskyttelse kan forbedre samarbejdet mellem myndigheder og formindske antallet af sager, som sker på baggrund af uvidenhed.

Miljøministeriets overvejelser

Som det er gennemgået i afsnit 2, er der på nuværende tidspunkt en række forskellige love og bekendtgørelser, som regulerer faunakriminalitet. Det kan gøre det vanskeligt at tilgå reguleringen og danne sig et overblik over reguleringen og retstilstanden for faunakriminalitet.

Reguleringen af faunakriminalitet er på forskellig vis ikke parallel i de pågældende forskrifter – fx er ordlyden af jagt- og vildtforvaltningslovens og naturbeskyttelseslovens håndhævelsesbestemmelser forskellige, og arts-fredningsbekendtgørelsen indeholder fx bestemmelser om drab og indfangning af fredede arter, hvilket ikke er nævnt i de andre love.

En samling af de forskellige bestemmelser vil formentlig give et bedre overblik over den retlige regulering af faunakriminalitet, ligesom det vil

sende et politisk signal om prioritering af området. Dog vil det kræve et større lovforberedende arbejde.

Tilsvarende kan det overvejes, om Miljøministeriet skal lave en vejledning eller publikation, som samler reglerne på området og gennemgår dem med henblik på at skabe overblik.

Løsningsmuligheder:

18: Samling af bestemmelser vedrørende faunakriminalitet i en lov

7. Opsummering af løsningsmuligheder

Højere strafferamme for faunakriminalitet:

1. Forhøjelse af strafferammen for faunakriminalitet i natur- og miljølovgivningen

Øget udnyttelse af den eksisterende strafferamme for faunakriminalitet:

2. Indførelse af minimumsstraf for faunakriminalitet i lovgivningens straffesammer
3. Kvalificering af grov faunakriminalitet i lovgivningen

Frakendelse af jagttegn:

4. Kvalificering af hvornår der skal ske frakendelse af jagttegn
5. Indførelse af mulighed for administrativ frakendelse af jagttegn

Standardiserede bødestørrelser:

6. Fastsættelse af faste bødestørrelser for faunakriminalitet
7. Indførelse af muligheden for at administrativt at udstede bøder for faunakriminalitet

Frakendelse af retten til at udsætte fugle:

8. Frakendelse af retten til at udsætte fugle for personer, som er dømt for relateret faunakriminalitet

Myndighedernes kontrolbesøg og samarbejde:

9. Styrket tilsyn med faunakriminalitet, herunder flere tilsynsbesøg fra Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen
10. Øget samarbejde mellem myndigheder om opklaring af sager vedrørende faunakriminalitet
11. Anmeldepligt for offentlige myndigheder

Overvågning af dyrearter og deres yngle- og rasteområder:

12. GPS-mærkning af fredede arter
13. Øget brug af videoovervågning på statens skovarealer

Fælles kampagner vedrørende faunakriminalitet:

14. Indsats vedrørende reglerne for faunakriminalitet
15. Indsats vedrørende det socialt uacceptable ved faunakriminalitet

Fredning af flere arter og jagtfri områder:

16. Undersøgelse af behovet for at frede yderligere arter
17. Indførelse af jagtbegrænsninger i særligt sårbare områder

Lovforenkling:

18. Samling af bestemmelser vedrørende faunakriminalitet i en lov